

Reija Jousjärvi

Kuka uutisessa puhuu?

Toimittajan ääni kaupunkiutisessa 50 vuotta sitten ja tänään

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi

Elokuvan ja television koulutusohjelma

Opinnäytetyö

26.4.2013

Tekijä(t) Otsikko	Reija Jousjärvi Kuka uutisessa puhuu?
Sivumäärä Aika	34 sivua + 20 liitettä 26.4.2013
Tutkinto	Medianomi
Koulutusohjelma	Elokuvan ja television koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Radio ja televisiotyö
Ohjaaja	tuntiopettaja Sami Huohvanainen
<p>Tässä opinnäytetyössä tutkitaan toimittajan roolia sanomalehti uutisessa tänään ja 50 vuotta sitten. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten toimittajan ja muiden osallistujien ääni kuuluu uutisessa ja minkälaisia rooleja osallistujat saavat eri uutisissa eri aikoina.</p> <p>Opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi on valittu diskurssianalyysi. Menetelmä lukeutuu laadulliseen tutkimukseen, vaikka aineistoa on esitetty hieman myös kvantitatiivisen tutkimusotteen keinoin. Tutkimuskohteena on Helsingin Sanomien julkaisemia kaupunki uutisia vuosilta 2012–13 ja 1962. Kaikki tutkimusaineiston uutistekstit löytyvät Päivälehdessä arkistosta. Kumpikin otanta käsittää kymmenen satunnaisesti valikoitua uutista.</p> <p>Molemmat otannat on purettu ensin lukuun kolme antamaan kuvaa maailmasta valittuina tutkimusvuosina. Sen jälkeen otannoista on valittu analysoitavat katkelmat, jotka on kategorisoitu lukuun neljä määrällisiin ja prosentuaalisiin osuuksiin ja tutkittu diskurssianalyysin avulla.</p> <p>Saatuja tuloksia vertaillaan keskenään sekä prosentuaalisesti että niistä löydettyjen diskurssien ja osallistujien roolien osalta. Osallistujien määrä näyttää lisääntyneen uusissa uutisissa ja heidän roolinsa spesifioituneen. Toimittajan osalta uusissa uutisissa puhunnan määrä näyttää pienentyneen, mutta roolit edellisen ryhmän tavoin selkiytyneen. Varhaisemmassa otannassa toimittajalle löytyy lukuisia rooleja, kun taas tuoreemmasta vain muutama mutta uutisesta toiseen toistuva rooli.</p>	
Avainsanat	kaupunki uutinen, Helsingin Sanomat, toimittajan rooli, diskurssianalyysi

Author(s) Title	Reija Jousjärvi Who Speaks in the News Text?
Number of Pages Date	34 pages + 20 appendices 26 April 2013
Degree	Bachelor of Arts
Degree Programme	Film and Television
Specialisation option	Radio and Television Work
Instructor(s)	Sami Huohvanainen, Lecturer
<p>The present Bachelor's Thesis investigates the role of a journalist in a newspaper both today and fifty years ago. The research aims to find out how the voice of the journalist and other participants can be heard in different news texts at different times. Also, the question what kinds of roles they may have is investigated.</p> <p>Discourse analyses has been employed as the investigation method. The Method can be counted as a qualitative method, although in the present thesis, also quantitative method is used. The research has been applied into practice by investigating Helsingithemed news from the newspaper <i>Helsingin Sanomat</i> using two samples, from years 2012–2013 and 1962. Both samples include ten news texts. All material can be found from Päivälehti's archives.</p> <p>First both samples have been introduced in chapter three. The introduction aims to show what Helsinki was like in the years samples were released. Then, parts of texts have been harvested for the analysis that was made in chapter four. These parts have been analyzed by using discourse analyses.</p> <p>The results have been compared quantitatively and on the basis of the found discourses and roles of the participants. The number of participants has increased in more recent news and also their roles are more specific. The voice of journalists has decreased and their role is more specialized as well. The journalist has many roles in the earlier sample. Today only few permanent roles can be found.</p>	
Keywords	newspaper, Helsingin Sanomat, role of journalist, discourse analyses

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tutkimuksen teoreettinen perusta	3
2.1	Diskurssiteoria	4
2.2	Toimittajan rooli teoriana	5
2.3	Tuotteen ja vastaanottajan välisestä suhteesta	7
3	Aineisto	8
3.1	Ensipuraisu aineistoon: minkälaisia uutisia kirjoitetaan?	9
3.1.1	Kaupunkiuutisen luoma maailma 1960-luvulla	11
3.1.2	HS:n kaupunkiuutinen tänään	14
4	Kaupunkiuutisen diskurssit	17
4.1	Diskurssit 1960-luvun kaupunkiuutisessa	18
4.1.1	Osallisuusdiskurssi	19
4.1.2	Tutkimusdiskurssi	20
4.1.3	Toimittajadiskurssi	21
4.2	Diskurssit kaupunkiuutisessa tänään	23
4.2.1	Kokijadiskurssi	24
4.2.2	Asiantuntijadiskurssi	26
4.2.3	Toimittajadiskurssi	27
5	Johtopäätökset: toimittajan monet roolit	29
6	Pohdintaa	31
	Lähteet	33
	Liitteet	
	Liite 1–10. HS:n kaupunkiuutinen vuonna 1962	
	Liite 11–20. HS:n kaupunkiuutinen vuonna 2012–13	

1 Johdanto

Kun katsoo tiedotusvälineiden tekstejä oikein tarkasti, voi tekstien luomia mielikuvia tutkailemalla nähdä, minkälainen yhteiskunta meitä ympäröi. Se, miten ja mistä asioista kirjoitetaan kertoo millaisessa maailmassa ja kulttuurissa elämme.

Innostukseni tutkia toimittajan roolia uutisteksteissä tänään ja viisikymmentä vuotta sitten juontaa juurensa *Helsingin Sanomat 50 vuotta sitten* -palstaan, jota olen seurannut suurella mielenkiinnolla jo muutamia vuosia. Toimittajan ääni kuuluu vanhoissa uutisissa eri tavalla kuin tuoreissa. Myös hänen roolinsa uutistekstissä on muuttunut. Kun aiemmin toimittaja oli tapahtumien selostaja ja kokija, tuntuu huomio nyt siirtyneen todelliseen kokijaan uutistoimituksen ulkopuolella. Äärimmäisessä tapauksessa kokija voi olla vaikkapa kotisohvalla linnanjuhlia seuraava ja niistä verkkoon twiittaava kansalainen. Aiheeseen palaan luvussa 4.2.1.

Toimittajan roolin muutos on aiheuttanut muutoksen koko uutisen muodossa. Tapahtumien selostus on vaihtunut haastateltavien puheenvuoroiksi, joissa haastateltava sanoo omin sanoin sen, minkä toimittaja tahtoo hänen sanovan. Toimittajan käyttämä valta liittyy olennaisesti uutistekstin muotoon ja sisältöön.

Tässä opinnäyteyössä tutkin toimittajan roolia Helsingin Sanomien kaupunkiuutisessa 50 vuotta sitten ja tänään. Tarkoitusta varten olen kerännyt Päivälehdessä arkistosta tutkimusaineistoksi kaksi otantaa, jotka edustavat kumpaakin ajankohtaa, vuotta 2012–13 ja vuotta 1962. Molemmat otannat käsittävät vain printtilehdessä julkaistuja uutisia.

Käytän tutkimukseni apuna diskurssianalyysia. Se on kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä, joka tutkii kielen kautta rakentuvaa kuvaa maailmasta. Pysin diskurssianalyysia hyödyntäen selvittämään, minkälaisissa diskursseissa tutkimusaineistoni uutiset esiintyvät ja mitä rooleja, eli identiteettejä, niissä esiintyvät henkilöt saavat. Diskurssianalyttinen tutkimusote soveltuu minulle luontevasti myös toisen kiinnostukseni kohteen, kielitieteen kautta. Analyysi onkin (myös) kielitieteellinen lähestymistapa. Analyysin avulla yhdistyy sekä uutisten että kielen tutkiminen. Sama yhteys pätee mihin tahansa tutkittavaan tekstilajiin, johon liittyy kulttuurisesti vakiintuneita tapoja käyttää kieltä. Näitä tapoja kutsutaan diskursiivisiksi käytänteiksi. Osaamme esimerkiksi tunnistaa

uutistekstin uutistekstiksi, vaikka se esiintyisikin jossakin poikkeuksellisessa ympäristössä. (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 42.)

Asettamani tutkimuskysymys sopii hyvin diskurssianalyttiselle lähestymistavalle, sillä hypoteesini ei ole suoraan todennettava tai kumottava. Alkualettamus tietenkin on, että muutosta on tapahtunut, mutta pyrin diskurssianalyysin avulla tutkimaan tarkemmin muutoksen luonnetta. Diskurssianalyysia hyödyntävä tutkimus on yleensä prosessin aikana muuntuva ja tarkentuva, joten hypoteettisten olettamusten asettaminen tutkimuksen eri vaiheissa on tarpeellista. Näin olen toiminut ja päätynyt diskursseihin, joita esittelen luvussa neljä. (Jokinen, Juhila & Suoninen 1993, 50.)

Kuneliusta mukaillen, journalismin tutkimiselle tekstien kautta on viisi hyvää syytä: tekstit yhdistävät viestintäprosessin osapuolet eli tuottajan ja kuluttajan, tekstit edustavat arkipäivän kulttuuria, tekstien sisällön kautta voi edetä teoreettisiin kysymyksiin diskursseista, tekstit luovat suhteita ihmisten ja instituutioiden välille ja tutkimus mahdollistaa tekstien kirjoittamisen ja lukemisen uudelleenarvioinnin (Kunelius 1996, 393–4).

Opinnäytetyöni toinen osa alkaa perehtymällä tarkemmin diskurssianalyysiin kvalitatiivisena tutkimusmenetelmänä. Lisäksi käsittelen toimittajan roolista esitettyä teoriaa. Uutisessa ei tietenkään ole kysymys pelkästään toimittajan tekemästä työstä, vaan uutinen saa merkityksensä vasta kun se tulee luetuksi. Kyseessä on myös tuotteen ja vastaanottajan välinen suhde. Sitä, mitkä seikat tältä osin vaikuttavat toimittajan työhön, valaisen toisen luvun loppuksi.

Kolmannessa luvussa esittelen tutkimusaineiston ja problematisoin kaupunkiuutisen käsitettä. Ongelmallisuus nousi esiin aineistoa kerätessäni. Aineistoa olisikin ehkä puhuttava Helsinki-aiheisina uutisina kaupunkiuutisten sijaan, sillä erillistä *Kaupunki*-osiota ei vielä vuoden 1962 Helsingin Sanomista ollut. Tämän päivän *Kaupunki*-osiossa on sen sijaan myös lähikuntia käsitteleviä uutisia. Jos alkaisin puhua Helsinki-aiheisista uutisista, joutuisin ottamaan kantaa siihen, mitkä pääkaupunkia ympäröivistä kunnista olisi luettavissa kaupunki-käsitteen alle kuuluviksi.

Neljännessä luvussa analysoin aineistoa ja uutisista löytämiäni diskursseja tekstikatkelmien avulla. Olen kiinnittänyt huomioni niihin diskursseihin, jotka koskevat uutisen puhujia. He esiintyvät erilaisissa uutisgenren diskursseissa, esimerkiksi osallisuus-, asiantuntija-, kokija- ja toimittajadiskurssissa. Näiden diskurssien kautta puhujat saavat erilaisia rooleja. Osallistuja voi saada esimerkiksi asiantuntijan roolin ja asiantuntijadis-

kurssin puhuja oman elämänsä asiantuntijan roolin. Roolit eivät ole absoluuttisia, vaan osallistuja voi saada samaan aikaan useita rooleja. Uutiskatkelmatkin voivat kuulua moneen diskurssiin samanaikaisesti, mutta olen tyytynyt analysoimaan kunkin katkelman vain yhden diskurssin kautta.

Viidennessä luvussa vertailen neljännen luvun löydöksiä toisiinsa vastatakseni varsinaiseen tutkimuskysymykseen: Minkälainen oli toimittajan rooli kaupunkiutisessa 50 vuotta sitten. Entä tänään?

Lopuksi, luvussa kuusi, pohdin neljännessä luvussa uusiin uutistyyppeihin luokittelemieni twiittien luonnetta osana tämän päivän uutisgenreä. Julkisen sanan neuvoston linjauksen mukaan twiittejä saa käyttää sekä uutislähteenä että suorina lainauksina, kunhan journalistin ohjeita noudatetaan. Työni päätteeksi pohdin, onko tämä käytännössä edes mahdollista.

2 Tutkimuksen teoreettinen perusta

Opinnäytetyöni on empiirinen eli reaali maailman ilmiötä erittelevä tutkimus, joka nojaa Helsingin Sanomien kaupunkiutisista koostuvaan valmiiseen aineistoon. Tällainen valmis lehtiaineisto, kulttuurituote, luetaan kuuluvaksi kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän piiriin (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 139), vaikka siinä on myös kvantitatiivisen analyysin piirteitä. Diskurssianalyysi soveltuu huonosti kvantitatiivisten päätelmien tekemiseen, joten keskityn tässä tutkimuksessa pääosin aineiston laadulliseen analyysiin koittamatta tehdä siitä liiallisia yleistyksiä. Hieman kvantitatiivista analysointia olen kuitenkin soveltanut tutkimukseen.

Analyysimateriaaliksi on kelpuutettu vain paperille painettuja uutisia, verkkouutiset on harkitusti rajattu tämän tutkimuksen ulkopuolelle. Syitä tähän on kaksi: Verkkouutisten käsittely olisi itsessään jo aivan toinen tutkimuskohde. Lisäksi vertailevan otteen puitteissa verkkouutisten tutkiminen kaventaisi aikaperspektiiviä merkittävästi. Verkkouutiset kun ovat alkaneet yleistyä vasta 1990-luvulla.

Uutiset on valikoitu sattumanvaraisesti, kuitenkin sitä tarkoitusta tavoitellen, että niiden sisältö kuvaisi mahdollisimman hyvin aikaansa (tätä päivää sekä aikaa viisikymmentä vuotta sitten) ja sisältäisi itsessään myös kiinnostavaa faktaa tutkimuksen tueksi. Pysin

hyödyntämään työssäni sekä fakta- että näytenäkökulmaa, eli käytän analysoitavien tekstien sisältöä myös faktatiedon lähteenä.

Mitä tahansa tekstejä voidaan tutkia irrallaan tästä tuntemastamme todellisuudesta, mutta diskurssiteoriaan nojaavassa tutkimuksessa todellisuuden erottaminen uutisesta on vaikeaa, sillä tekstien muodostamat merkitykset elävät suhteessa toisiin teksteihin. Myös tutkijan oma kulttuurinen tieto vaikuttaa tekstien tutkimiseen pelkinä teksteinä todellisesta maailmasta piittaamatta. Kieli itsessään informaation välineenä on diskurssi sinänsä, ja tarjoaa diskurssianalyttisen tutkimuksen ytimen.

2.1 Diskurssiteoria

Diskurssin käsitteellä viitataan sekä yhteiskunnalliseen että kielitieteelliseen lähestymistapaan viitata puhuttuun ja kirjoitettuun kieleen. Esa Väliverron suomentaa diskurssin käsitteen tekstin puhetavaksi. Täydentäväksi termiksi Väliverron esittää kehyksen käsitteen, jota kuvailee näin:

Omassa tutkimuksessani metsätuhoista ympäristöuhkana suomalaisissa joukkoviestimissä (Väliverron 1995 ja 1996) tulkitsin erilaisia puhetapoja kehyksen käsitteen avulla. Kehystämällä joukkoviestimet jäsensivät yksittäisiä tapahtumia ja laajempia ilmiöitä kokonaisuudeksi, jolla oli omat syynsä ja seurauksensa. – – Samalla pyrin hahmottamaan julkisessa keskustelussa tapahtuneita muutoksia ja erilaisten puhetapojen välisiä suhteita. (Väliverron 1998, 22.)

Väliverron näyttääkin määritelleen kehyksen diskurssille läheiseksi käsitteeksi. Diskurssilla tarkoitetaan siis lähestymistapaa todellisuuteen. Diskurssianalyysin keskiössä on se, minkälaista kieltä todellisuuden kuvaamiseen käytetään. Kielenkäyttöä voidaan tarkastella kahdesta näkökulmasta: todellisuuden kuvaajana tai todellisuuden konstruktiona. Diskurssianalyysi keskittyy näistä ensimmäiseen. (Jokinen, Juhila & Suoninen 1993, 9.) Mikään ei kuitenkaan estä hyödyntämästä diskurssianalyysia kuvan ja sanattoman viestinnänkin analyysissa. Merkittävää on kuitenkin huomata, että diskurssi ei tarkoita tutkittavan aineiston teemaa, aihetta tai mielipidettä (Valtonen 1998, 98).

Diskurssianalyysia käsittelevä kirjallisuus kytkee diskurssin käsitteen myös valtaan, erityisesti Foucault'n näkemyksiin vallan luonteesta. Mikään diskurssi ei yksin pysty kuvaamaan todellisuutta, vaan se tapahtuu suhteessa muihin teksteihin. Puhutaan siis intertekstuaalisuudesta. Foucault'n mukaan diskurssin voi määritellä puheen tai kielenkäytön tavaksi, jonka avulla voi tutkia enemmän kuin pelkästään merkkejä tai merkityksiä (Väliverron 1998, 25). Näkemyksessä korostuu aiemmin mainitsemani tutkittavan

aineiston oma fakta-arvo (ks. luku 2). Diskurssiteorian soveltaminen on hedelmällisistä, kun tekstien varsinaisen sisällön lisäksi kiinnitetään huomiota siihen, mistä ja miten teksti puhuu: mitä siitä löytyy ja mitä ei löydy.

Seija Ridell on tutkinut uutisen ja yleisön välistä suhdetta tutkimuksessaan *Miten uutinen 'puhuttelee'?* Hänen esittelemänsä Screen-teorian mukaan lukija on passiivisessa asemassa suhteessa realistiseen tekstiin (realistisella tekstillä tarkoitetaan tekstiä, joka on neutraali ja merkityksistä vapaa). Kerronta, narratologia, on diskursseista hierarkisesti ylinnä. (Ridell 1990, 10–13.) Valta uutistekstissä on kertojalla. Esimerkiksi Katka Selucyn screeniläisen ajattelutavan mukaan uutisen kertova diskurssi, näkökulma, on ei kenenkään, objektiivinen ja neutraali. Tällä luodaan vaikutelmaa, että tapahtumat kertovat itse itsensä. (Ridell 1990, 60.)

Lähestyn tässä tutkimuksessa aineistoa Fairclough'n diskurssianalyttisen mallin avulla. Mallin mukaan tekstejä tutkitaan kolmen eri aspektin kautta. Ensimmäinen niistä on sosiaalisen käytännön representointi, jossa tutkitaan miten maailma uutisessa esitetään. Vastaan tähän kohtaan luvussa kolme. Tutkimusaineiston pohjalta pyrin esittämään, millainen kuva Helsingistä syntyy 50 vuotta sitten ja minkälainen tänä päivänä.

Toinen aspekti on kirjoittaja- ja lukijaidentiteetin konstruointi, eli uutisen osallistujille annetut identiteetit. Neljännessä luvussa selvitän, millaisia rooleja uutisen toimijoilla on ja miten uutisen toimijat puhuvat. Kolmas aspekti on kirjoittajan ja lukijan välisen suhteen konstruointi, jossa tutkitaan toimittajan ja yleisön välistä suhdetta. Identiteettejä tutkin diskursseja käsittelevissä kappaleissa, luvussa neljä. (Fairclough 1997, 80; Väli-verronen 1998: 29–30.)

2.2 Toimittajan rooli teoriana

Viestintää käsittelevä oppikirjallisuus määrittelee toimittajan klassisesti tiedon välittäjäksi. Toimittajan on pyrittävä objektiivisesti kertomaan uutisessa tärkeimmät: kuka, mitä, missä, milloin, miksi. Objektiivisuuden määritelmä on tietenkin mahdoton. Väkisinkin palanen toimittajan maailmakuvaa välittyy uutiseen.

Uutisen tai jutun värittyminen voi olla joko tiedostamatonta tai tietoista. Tiedostamatonta värittäminen on tahatonta. Toimittajan ennakkokäsitys tai -luulo voi värittää uutista ilman, että toimittaja ajattelee tai huomaa koko asiaa. – – Tietoinen värittäminen merkitsee yksikertaisimmillaan sitä, että toimittaja valitsee uutiseen näkökulman. (Sipola 1998, 85.)

Uutiskärki korostaa toimittajan valitsemää näkökulmaa (Sipola 1998, 85).

Toimittajan roolia on käsitellyt myös Tommi Melajoki opinnäytetyössään *Toimittaja brändinä* (2010). Työssään hän on pyrkinyt selvittämään, miten toimittaja voi parantaa mahdollisuuksiaan työmarkkinoilla itseään tuotteistamalla. Kysymys toimittajasta brändinä koskee toimittajaa vallankäyttäjänä.

Toimittajan roolista tänään Melajoki kirjoittaa:

Viestinnän alan ylikoulutus yhdistettynä alan kasvaneeseen hektisyyteen ja taantumana mukana tullessiin supistuksiin rekrytoinnissa voimme puhua todellisesta kilpailusta. Vain ne jotka näkyvät ja kuuluvat, pärjäävät. (Melajoki 2010,9.)

Melajoki kuitenkin huomauttaa, että parhaiten brändi-journalismi toteutuu aikakauslehdissä sanomalehtiin verrattuna (Melajoki 2010,12). Mukaan ei ole laskettu kolumneja eikä blogeja, jotka myös tässä tutkimuksessa on rajattu aineiston ulkopuolelle. Oikeassa Melajoki on kuitenkin puhuessaan muuttuneesta toimittajan roolissa, vaikka se näyttäytyisikin selkeämmin brändin osalta aikakauslehdissä kuin sanomalehdissä.

Helsingin Sanomien tapauksessa toimittajat ovat, tai heidän ainakin tulisi olla, ”persoonattomia” uutisen kertojia, joiden tehtävänä on tuoda julki uutisoitavan asian sisältö valitsemansa näkökulman kautta. Toimittajan brändiytyminen näkyy Helsingin Sanomien uutisissa niiden kylkeen kirjoitettuna toimittajan kommentteina, jotka tuovat julki toimittajan oman näkemyksen käsiteltävästä uutisaiheesta. Näin esimerkiksi kuntavaaleja käsittelevän uutisen (Liite 12) yhteydessä. HS:n toimittaja Esa Juntunen kirjoittaa uutisensa kyljessä:

Muuttaja, äänestä lastesi takia (Juntunen 2012)

Melajoki vihjaa myös uutislehtien toimittajien brändiytyminen olevan tulevaisuuden tapa tehdä uutistyötä. Havainto pohjautuu toimittaja Lotta Tuohinon Journalistissa (1/2008) ilmestyneeseen artikkeliin:

Viestin pitäisi olla yhtä aikaa hauska, raflaava ja tärkeä. Viestin välittäjistä taas pitäisi tehdä brändejä. Onhan nurinkurista, jos Helsingin Sanomien tapaisen lehden suosituimmat hahmot ovat piirretty nainen ja sika. (Tuohino 2008, 18.)

Vaikka siis näkökulma näyttää hypoteesin mukaisesti siirtyvän toimittajasta haastateltavaan, tilanteen todelliseen kokijaan, on tämän päivän toimittajan persoona suuremmassa roolissa kuin toimittajan 50 vuotta sitten.

2.3 Tuotteen ja vastaanottajan välisestä suhteesta

Uutinen on tuote, jota kulutetaan. Kulutuksen tapaa selittää kaksi seikkaa: tarjonta määrää kulutusta ja uutiset sulautuvat arkielämän rutiineihin. Tarjonta, eli sanomalehdet ja muut mediat, säätelevät yleisön tarpeita ja odotuksia. Uutistekstillä sinänsä ei kuitenkaan ole merkityksiä, ennen kuin se tulee luetuksi. Vastaanottaja rakentaa uutistekstien merkitykset suhteessa omaan maailmantietoonsa. Se, mitä (ja miten!) kulutetaan, taas riippuu kuluttajan oman elämän muista rutiineista. (Kunelius 2003, 103–4.)

Monessa lähteessä uutisten kirjoittamisen tavan muutoksen syy tunnutaan sysäävän lukijoille. Lukijat, eli kuluttajat aiheuttavat sen, että toimittajan pitää kirjoittaa erilaisia juttuja (esim. Malmberg 1998, 41). Malmberg väittää, ettei perinteinen uutinen enää riitä, sillä se ei myy:

Ei ole järkeä kytätä zairelaisministerin lausuntoa, jos voi kertoa miten ihmiset Zairessa elävät (Malmberg 1998, 48).

Malmberg pohtiikin, onko kyseessä uutisten viihteellistyminen vai itse asiassa inhimillistyminen.

Kaikki kielenkäyttö on sosiaalista toimintaa. Se, mikä tekee tuotteen ja vastaanottajan välisen suhteen tarkastelusta diskurssianalyttisessä tutkimuksessa tarkastelun arvoisen on analyysin kulmakivi:

Todellisten ihmisten todellinen kielenkäyttö todellisissa yhteisöissä ja yhteiskunnassa (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 14).

Kielenkäyttöön sosiaalisena toimintana kytkeytyy myös genren käsite. Uutisten ilmiäsu on uutisen genre, joka sekä mahdollistaa että rajoittaa tätä sosiaalista toimintaa. Kun mietitään, kenellä on oikeus uutisen genreen, liittyy siihen kysymys vallasta. (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 90.)

3 Aineisto

Tutkimusaineistonani on Helsingin Sanomien kaupunkiutisia vuosilta 1962 ja 2012–13. Aineisto on hankittu Päivälehdessä arkistosta, jonne on koottu muun muassa Helsingin Sanomat aina 1900-luvun alusta lähtien, kun lehti vielä ilmestyi Päivälehdessä nimellä. Vuodesta 1904 lehti on ilmestynyt Helsingin Sanomien nimellä (hs.fi/2012). Käyttämäni tutkimusaineisto on arkistossa vapaasti kenen tahansa nähtävissä ja käytettävissä.

Aineisto koostuu kahdesta otannasta, jotka kumpikin käsittävät Helsingin Sanomien paperilehdessä julkaisemia kaupunkiutisia ja Helsinki-aiheisia uutisia. Tuoreempi otanta on vuodelta 2012. Kaksi uutista on tammikuulta 2013. Uutiset on valikoitu pääosin satunnaisesti, kuitenkin niin että niissä olisi mahdollisimman paljon HS:ssä näkyviä erilaisia uutiselementtejä. Osa uutisista on valikoitu edustamaan hypoteettisia ennako-oletuksiani, esimerkiksi sosiaalisen median nousua uutislähteeksi, kuten jutussa ”Saako kättelyjonossa twiitata?” (Liite 18). Valaisen asiaa tarkemmin kohdassa 3.1.2. sekä luvussa 6.

Syy, miksi tutkittavan aikajakson keskeltä ei ole kerätty yhtään otantaa johtuu siitä, että toimittajan rooli uutisessa on muuttunut hitaasti. Muutoksen havaitseminen ja erittelemineen olisi paljon haastavampaa, jos otantoja olisi kerätty vaikkapa kymmenen vuoden välein. Yritänkin tämän tutkimuksen yhteenvedona osoittaa, minkälaiselta toimittajan rooli näytti 50 vuotta sitten ja miltä se näyttää tämän päivän kaupunkiutisissa. Sen jälkeen näitä kahta vertailemalla yritän osoittaa, mikä on muuttunut ja miten.

Varhaisempi otanta on viidenkymmenen vuoden takaa, vuodelta 1962. Otanta on edelliseen ryhmään verrattuna ongelmallisempi kahdesta syystä. Ensinnäkin vuonna 1962 kaupunkiutisilla ei ollut lehdessä omaa osastoa. Olen satunnaisia lehtien sivuja tutkimalla valinnut otantaan uutisia, joiden aiheena on Helsinki. Sivut on haravoitu muiden koti- ja ulkomaan uutisten seasta. Lehdistä selkeästi omina osastoinaan erottautuivat luokiteltujen ilmoitusten lisäksi lähinnä ulkomaat ja urheilu. Urheilu-uutisia saattoi lehdessä olla useampikin sivu ja näillä sivuilla ei ollut muita uutisia. Osa kaupunkiutisiksi luokittelemiani uutisia saattaisi tämän päivän osastojaottelun mukaan löytyä *Kotimaa*-osiosta.

Toinen ongelma liittyy sähköisen arkiston rakenteeseen. Lehdet on arkistoitu siten, että jokainen sivu on avattava omana tiedostonaan. Sähköisiä lehtiä ei voi selata kokonai-

sina. Artikkeleiden kerääminen on siis varsin hidasta ja työlästä. Alkuperäisten paperilehtien selailu arkistossa on mahdollista, mutta uskoin sen hidastava työtäni entisestään, sillä aineisto oli pitänyt käsitellä jälkikäteen sähköiseen muotoon.

Otantoihin valikoidut uutiset on kerätty sattumanvaraisesti avaamalla minkä tahansa päivän kohdalta jokin sivu ja tarkastelemalla sitä. Koska minulla on vuodesta 1962 hyvin vähän maailmantietoa, yritin kalastella lehtiä muun muassa yleisten juhlapyhien ympäriltä, jotta saisin suhteutettua niiden sisältöä johonkin tuntemaani kontekstiin. Jotkin uutisaiheet ovat pysyneet muuttumattomina (esimerkiksi vapun sää, uuden vuoden juhlinta). Tässä kohtaa esiin nousee diskurssianalyttinen kulttuurisen kontekstin käsite. Uutisista pyritään löytämään asioita, joiden tulkinta edellyttää tutkijan eli oman kulttuurisen tuntemukseni käyttöä. (Jokinen, Juhia & Suoninen 2002, 32.)

Kummassakin otannassa on mukana kymmenen mahdollisimman erilaista uutista. Uutiset ovat eriaiheisia ja eripituisia. Varhaisemman otannan uutisissa toimittajan nimeä ei ole jutun yhteydessä mainittu, vaikka kyse olisi perusteellisemmastakin reportaasista, kuten satavuotiaasta Stockmann-tavaratalosta (Liite 1). Sitä vastoin kaikki tuoreemman otannan uutiset lisäaineistoinen on nimetty. Yhtenäisyyden vuoksi puhuttelen uutisia kuitenkin liitteiden numeroilla enkä toimittajien nimillä.

3.1 Ensipuraisu aineistoon: minkälaisia uutisia kirjoitetaan?

Uutisen yksinkertaisen määritelmän mukaan uutinen sisältää uutta tietoa ja täyttää uutiskriteerit: paikallisuus, läheisyys, yllätyksellisyys, tunnettuus sekä vaikuttavuus ja palvelu (Alma media: Näin syntyy uutinen). Samojen kriteerien alle mahtuu paljon erilaisia uutisia. Myös otannat poikkeavat toisistaan merkittävästi jo ensi katsomalta.

Kuten aiemmin kävi ilmi, Vuoden 1962 lehdissä ei ole erillisiä osastoja. Ulkomaan uutiset ja urheilu ovat enemmän omille sivuilleen erikoistuneita. Urheilu myös löytyy ulkomaan uutisten jälkeen kuten nykyisissäkin lehdissä. Kuolinilmoitukset ovat varhaisemmassa otannassa jo sivuilla 2–3, niitä edeltävät vain mainokset. Kaupunkiutiset ja kotimaan uutiset seuraavat sekalaisessa järjestyksessä seuraavilta sivuilta, aikaisintaan sivulta 3.

Toisin kuin 50 vuotta sitten, tämän päivän lehdissä kuvat ja muut elementit ovat uutisen rinnalla tasaveroisessa roolissa. Uutisesta pääsee jyvälle silmäilemällä sivua ilman, että varsinaista uutista tarvitsee lukea.

Aineistoon tutustuessani havaitsin muutoksen myös kaupungin käsitteessä. Varhaisemmasta otannasta luokittelen kaupunkiutisiin kuuluviksi ne, joiden aiheena on Helsinki. Näitä uutisia ei ole erikseen merkitty Helsinki-aiheisiksi, toisin kuin lehtien muita kaupunkija käsittelevät uutiset, joissa tapahtumakaupunki mainitaan heti otsikon jälkeen, viimeistään ingressin jälkeen samalla rivillä, josta uutinen alkaa. Lisäksi Helsingin lähiöistä puhutaan vuonna 1962 esikaupunkina (esimerkiksi uutinen ”Herttoniemen äänestysalue n:o 122 voitti valitsijamiesvaalien ”äänestyskilpailun” – Muutkin uuden esikaupungit kunnostautuivat” (Liite 2)). Luokittelussani ne kuuluvat tutkimusaineistoon.

Tämän päivän erillisellä osastolla *Kaupunki* käsitellään koko pääkaupunkiseutua koskevia uutisia. Kaupunki osio seuraa kotimaan uutisia. Mukana ovat Helsingin lisäksi muun muassa Espoo, Vantaa, Kirkkonummi ja Sipoo. Uutisen aiheestakin näyttää riippuvan kaupunkikäsitteen laajuus. Kuntaliitos onkin vuoden 2012 aiheista keskeinen. Tästä lisää kappaleessa 3.1.2.

Kuitenkin myös yllä näkyy kaupunkiutistermin ongelmallisuus tutkimusaineiston harvoinnissa. Ongelmallisuuden tiedostaen puhuttelen aineistoa kaikesta huolimatta kaupunkiutisina, sillä muutoin joutuisin rajaamaan sen osan tutkimusaineistoa, joka käsittelee Espoon, Vantaan, Kirkkonummen ja Sipoon asioita analyysin ulkopuolelle. Mielestäni se kaventaisi uutisten kirjoa ja näin vähentäisi analyysin uskottavuutta.

Keskeisiä aiheita, joista viisikymmentä vuotta sitten uutisoitiin olivat muun muassa vaalit, keskusta-alueen ruuhkat ja liikennejärjestelyt, kohoavat esikaupungit, turistien kiinnostus pääkaupunkia kohtaan sekä koulutus.

Vuonna 2012–13 uutiskynnyksen ylittävät esimerkiksi linnanjuhlat ja sieltä twiittailu, kuntaliitos, länsimetron rakentaminen, kaupunkitilan innovatiivinen käyttö (ravintolapäivä) ja kuten edellisessäkin: koulutus sekä liikenne ainakin siltojen rapistuminen osalta. Samainen Hakaniemensilta oli aiheena myös varhaisemmassa otannassa.

Seuraavassa käyn erittelemään, miten toimittaja näihin uutisiin asemoituu. Diskursiianalyttisesti huomio kiinnittyy Fairclough'n mallin kohtaan yksi: miten maailma uutisissa esitetään (ks. 2.1).

3.1.1 Kaupunkiutisen luoma maailma 1960-luvulla

Vuosi 1962 oli vaalivuosi. Presidentinvaalit käytiin valitsijamiesvaalina. HS uutisoi Herttoniemen korkeasta äänestysprosentista. Uutisessa kehuaan, kuinka: ”esikaupungit kunnostautuivat” (Liite 2). Esikaupungeilla tarkoitetaan Helsingin asumalähiöitä. Toimittajan rooli uutisessa on moninainen (ks. 4.1.2). Hän on rakentanut eri alueiden äänestysprosentteista kilpailua. Syitä toimittaja perustelee:

Muutamissa näistä saattoi vaikuttaa myös äänioikeutettujen suuri määrä. Ei jaksettu jonottaa ja odottaa vuoroa. (Liite 2.)

Sen lisäksi, että toimittaja luettelee faktatietoa, ts. äänestysprosentteja äänestysalueittain, hän esittää omia tulkintojaan luvuista. Ingressissä tai johdantokappaleessa toimittaja myös toteaa, ettei ole mitään syytä miksi äänestysprosentti ei nousisi vieläkin korkeammaksi heti perään järjestettävissä eduskuntavaaleissa. Hän myös välittää äänestäjien tunnelmia uutisessa. Huolenaiheena uutisessa mainitaan se, että uusien äänestysalueiden suuri koko aiheuttaa äänestyspaikoille jonoa, eivätkä äänestäjät jää odottamaan omaa vuoroaan.

Myös kaupungin ylipormestarilla on sanansa sanottavana. Toimittaja purkaa edellisen päivän lehdessä julkaistun sanoman leipätekstiksi ja käyttää puhuttelussa me-muotoa helsinkiläisten sijaan, lukien itsensä ylipormestarin sanoman vaikutusalaan kuuluvaksi äänestäjäksi. Aiemmin uutisessa toimittaja on käyttänyt ilmausta ”helsinkiläiset”.

Samalla uutismetodilla on tehty myös Pitkängsillan liikenteen vähentymistä käsittelevä uutinen. Pitkängsillan liikennelaskentaa koskevan uutisen faktat perustuvat kaupungin liikennelaitoksen tietoihin (Liite 3). Toimittaja kertoo jutussa tulokset ja selvittää tutkimuksen taustat. Toimittaja on joko itse havainnoinut tai ottanut omiin nimiinsä ingressin loppuosan, jossa esittää oman mielipiteensä. Samoin on Herttoniemen tapauksessakin (lue lisää 4.1.3).

Kaupungin teettämään tutkimukseen perustuu myös iltapäivän ruuhkia käsittelevä uutinen (Liite 4). Kuten edellisessä uutisessa, myös tässä faktatiedot on esitetty jo ingressissä. Tosin juttutyypinä uutinen on samassa alagenressä kaupungin ammattikouluja koskevan jutun kanssa (Liite 9). Molemmat perustuvat tutkimukseen. Tätä diskurssia käsittelemme kohdassa 4.1.2.

Ruuhkatutkimuksen teettäjä ilmenee ensimmäisessä leipätekstikappaleessa. Samoin tutkimuksen taustat ja tarkoitus. Sen jälkeen toimittaja käy luettelemaan minkä liikennevälineiden kesken ruuhka jakautuu. Samalla hän tekee omia huomioitaan tutkimustuloksista. Uutisen otsikossa on käytetty konditionaalia ”lieventäisi”, joka ilmaisee ettei kyseessä ole toteutettavana (ainakaan uutisointihetkellä) oleva konkreettinen toimenpide. Muutoin jutussa käytetään konditionaalia vain kerran. Muu uutinen on esitetty aktiivissa.

Ammattikoulujen tarvetta käsittelevä uutinen (Liite 9) perustuu laadittuun suunnitelmaan. Toimittaja luettelee uutisessa suunnitelman keskeisen sisällön. Tässä uutisessa puhuu suunnitelma, sen taustalla olevat eri tahot, jotka uutisessa mainitaan. Suunnitelman toteutumisen epävarmuudesta kertoo päinvastainen ilmiö kuin edellisessä uutisessa: otsikossa puhutaan aktiivisesta tarpeesta, mutta myöhemmin uutinen argumentoi konditionaalilla.

Stockmann-tavaratalon satavuotisjuhlissa toimittaja on todennäköisesti ollut paikalla, ja on näin yksi juhlijoista. Hän kuvailee tarkoin, kuinka juhlakilpi paljastettiin: minkä kokoinen se oli ja kuinka kauppaneuvos Sten Stockmann oli kilven paljastanut (Liite1). Reportaasiosuuden jälkeen alkaa yrityksen historiikki. Uutinen on kuvitettu Päivälehdessä ilmestyneillä Stockmannin vanhoilla mainoksilla, mikä kertoo tavaratalon ja lehden yhteisestä historiasta. Uutinen kertoo tavaratalon roolista kaupungin keskeisenä maamerkkinä. Läsnä juhlallisuuksissa oli myös kaupungin edustajia. Maineikkaat nimet, Aaltonen, Aalto sekä Kaipainen, ovat olleet suunnittelemassa niin muistomitalia kuin henkilökunnan lahjaakin.

Fyysisesti paikalla toimittaja on ollut myös Kaivokselassa harjannostajaisissa (Liite 6), joka käy ilmi muun muassa ingressin lauseessa:

Eilen vietettiin ensimmäisten rakennusten – – harjannostajaisia. (Liite 6.)

Uutinen on ainoa, jossa haastateltavat puhuvat suoran lainauksin. Tilaisuuteen toimittaja viittaa esimerkiksi johtolausein ”kertoivat dipl.ins. Aarne Ahtiainen harjakaisjuhlissa”, ”totesi puheessaan” ja ”puhujat kertoivat edelleen”. Tilaisuudessa puhui myös Työväen säästöpankin pankinjohtaja, tohtori Mauno Koivisto. Hän toimi tehtävässä vuosina 1958–1968 (Wikipedia 2013).

Helsingin leirintäalueiden suosioista kertovan uutisen (Liite 5) toimittaja aloittaa vertaamalla tilannetta viime vuoteen. Matkailijamäärän kasvusta urheilu- ja retkeilylautakunta kertoi ”lehdellemme”. Uutinen ei esitä, että matkailijat olisivat kiinnostuneita niinkään pääkaupungista kuin sen leirintäalueista.

Toimittaja on ottanut osaa Helsingin Rintamamiesten Asuntoyhdistys ry:n vuosikokoukseen (Liite 7) sekä Lauttasaarisäätiön kokoukseen (Liite 8). Niitä juttutyypinään yhdistää selonteko käydystä kokouksesta.

Rintamamiestaloja koskevan uutisen ingressi perustuu toimittajan havaintoihin (ainakin kielellisesti), sillä hän kertoo kuinka moni muu oli paikalla: noin 200 rintamamiestä ja yksi tai useampi toimittaja. Uutisesta käy ilmi, että moni perhe on saanut talon ja suunnitteilla on rakentaa niitä lisää. Käyty sota, kaupungin maankäyttö ja kaavoitus, muutto-liike sekä veteraanien tukeminen tontteja varaamalla vaikuttavat siihen, että tämä vaatimattomalta tuntuva uutinen ylittää uutiskynnyksen.

Lauttasaarta koskevassa uutisessa ingressi kertoo, mitä on suunnitteilla ja leipäteksti alkaa varsinaisella fyysisellä uutisella:

Tässä tarkoituksessa kutsui Lauttasaarisäätiö eilen Lauttasaaren yhteiskoulussa pidettyyn kokoukseen asiasta kiinnostuneita paikkakuntalaisia sekä kaupungin edustajia (Liite 8).

Kokouksesta on myös kuva uutisen yhteydessä. Voisi olettaa tuohon aikaan ollen tavallista käyttää lehtikuvaajien kuvia, eikä toimittajan itsensä ottamia, joka vahvistaa olettamusta, että toimittaja ja kuvaaja ovat olleet kokouksessa läsnä.

Tuoreemmassakaan otannassa kaupunkilainen ei ole passiivinen kokija, vaan pyrkii parantamaan elinympäristönsä laatua aktiivisesti ja oma-aloitteisesti. Näin on Lauttasaaren lisäksi vuoden 2012–13 otannan uutisessa, joka käsittelee ravintolapäivän idean isän valintaa vuoden kaupunkilaiseksi (Liite 19).

Eniten tämän päivän uutista tapahtumansa puolesta muistuttaa Helsingin saarten nimiä käsittelevä uutinen (Liite 10). Syynä saarten nimeämistarpeelle esitetään lisääntynyt merenkulku. Myös satamanimistö on uudistuksen tarpeessa. Asiantuntijat edustavat kahta tahoja: maantieteellistä ja nimistöllistä.

Yleisesti voidaan todeta, että suoria lainauksia uutisissa esiintyy hyvin vähän. Vain muutamassa uutisessa on suoria lainauksia. Nykyisissä on lähes jokaisessa. Urheilu-uutisissa lainausten käyttö on tavallisempaa myös vuonna 1962.

Lainausten puuttuminen ei kuitenkaan tarkoita, ettei uutisessa kuuluisi muiden kuin toimittajan ääni. Uutisissa äänensä saavat oman intressinsä mukaisesti kuuluviin kaupungin tilastotoimisto (Liite 4), kaupungingeodeetti Kärkkäinen ja nimistötoimikunnan sihteeri Pesonen (Liite 10), Stockmann (Liite 1), Postisäästöpankin ja Työvään Säästöpankin edustajat ja Oy Puolimatka (Liite 6) joitakin mainitakseni. Huomattavaa on, että puheenvuorot palvelevat niitä tuottavien tahojen intressejä, eivätkä ne saa osakseen mainittavaa kritiikkiä.

3.1.2 HS:n kaupunkiutinen tänään

Kaikissa uutisissa, jotka ovat mukana vuosia 2012–13 kuvaavassa otannassa, on havaittavissa selkeä trendi viidenkymmenen vuoden takaisin uutisiin verrattuna: toimittaja ei kerro uutista yksin. Uutisissa kuuluu monta ääntä: haastateltavat, joiden lainauksia on käytetty taajaan, gallupeihin osallistuneet, faktalaatikot, graafiset esitykset, havainnekartat, erilaiset poiminnat, kinalojutut, toimittajan erilliset kommentit, kuvakertomukset ja twiitit.

Jokaisen otannan uutisjutun ohessa on jokin elementti, jolla halutaan tuoda aiheeseen jotakin lisää. Tähän linkittyy tilannekontekstin käsite, jolla tarkoitetaan kontekstia, jossa uutinen tapahtuu. Jos ajatellaan Helsingin Sanomien yhtä sivua omana tilannekontekstinaan, ”tapahtuvat” varhemman otannan uutiset muita aiheita käsittelevien uutisten kanssa, kun taas tuoreemman otannan uutiset samaan uutiseen liittyvän oheismateriaalin kanssa. Tilannekonteksti on mikrotason tutkimusta. Voidaan tulkita, että otannat poikkeavat toisistaan mikrotasolla ainakin tältä osin. (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 31–32.)

Toinen merkittävä ero uutisotantojen välillä on, että kaikkiin nykyisiin uutisiin on kirjattu niiden toimittaja. Jos mukana on erillinen toimittajan kommentti tai analyysi, on hänestä jutun vieressä myös kuva. Jokaisen uutisjutun yhteydessä näyttää olevan jokin kuvitus toisin kuin viidenkymmenen vuoden takaisessa otannassa.

Fokus uutisessa näyttää kohdistuvan kokijaan tai uutisen kuluttajaan, valmiin tuotteen loppukäyttäjään. Näin Helsingin pyöriteitä käsittelevässä jutussa (Liite 11), jossa ainoa lainaus ei tule kaupungin taholta, kuten otsikko antaisi ymmärtää, vaan Helsingin pyöriäilijöiden edustajalta.

Kokijafokus toistuu energiansäästölamppujen keräystä koskevassa uutisessa (Liite 12), jossa äänensä saavat kuuluviin jätehuollon edustaja sekä kaupan edustaja. Jätehuolto edustaa tahoja, jolle uutisen asia kuuluu vain välillisesti. Lampunvalmistajien yhdistys pääsee ääneen vasta, kun toimittaja vie jutun kysymykseen: kenen vastuu. Kainaloon liitettyyn gallupiin osallistuneet saavat toimittajalta kehuja. Heidän vastauksensa tukee toimittajan uutisen ottamaa näkökulmaa:

– – asiakkaat tiesivät hyvin, että elohopeaa sisältävää lamppua ei pidä laittaa sekajätteisiin. Keräyspaikatkin tunnetaan mainiosti (Liite 12).

Vaalit puhuttivat myös vuonna 2012. Kuntavaalit vievät uutisoinnin ruohonjuuritasolle. Kirkkonummella tarvittaisiin uutisen mukaan uusia kouluja, sillä lapsiperheitä on muuttanut alueelle runsaasti. Uutisessa puhuvat vanhemmat. Kyljessä on toimittajan kommentti: ”Muuttaja, äänestä lastesi takia” (Juntunen 2010). Kommentissa toimittaja muun muassa väittää metropolialueelta kauemmas muuttaneiden käyvän edelleen metropolialueella kaupassa. Toimittaja ei esitä väitteelle lähdeä.

Samalla tavalla haastateltavan lainauksella alkaa juttu Helsingin kouluista (Liite 16), joissa valinnaisuuksia on tarjolla runsaasti. Toimittaja on asemoinut itsensä helsinkiläisen yläasteen maantiedon tunnille. Oppilaan pätevyuden venäjän kielen painotettuun opetukseen toimittaja oikeuttaa sillä, että oppilaan äiti on venäjänkielinen. Toimittaja perustelee opiskelijan pätevyuden: valintakoe meni ”leikiten” (Liite 16).

Uutisessa tuodaan esiin myös vertailu metropolialueen muiden suurten kaupunkien, Espoon ja Vantaan kanssa. Espoon osalta toimittaja antaa esimerkkejä, Vantaan tilanteesta tyydytään toteamaan, että siellä mennään lähimpään kouluun valinnaisuuksista huolimatta. Jutun kainalossa on lyhyesti infoa Helsingin painotetusta opetuksesta.

Helsinki saattaa näyttäytyä kaupunkiutisissa myös pahan roolissa – ympäryskaupunkien syöjänä. Näin kuntaliitosta koskevassa uutisessa (Liite 14), jossa Espoon ja Vantaan sekä neljän muun salaisen kunnan edustajat olivat tavanneet Helsingiltä salassa. Toimittaja korostaa, että tietoa tapaamisesta oli pyydetty Helsingin Sanomille, toisin kuin varhaisemmassa otannassa, jossa puhuttiin me-muodossa (Liite 5). HS oli myös

”saanut haltuunsa” kokousmuistion. Tässäkin korostetaan lehteä, ei jutun takana olevaa toimittajaa. Myöhemmin esiintyvät vielä ”kerto HS:lle” sekä ”HS:n tietojen mukaan” (ks. 4.2.3).

Hakaniemensiltaa ja Pitkäsiltaa käsiteltiin myös vuonna 2012 (Liite 15). Vilkkaasti liikennöity Hakaniemensilta alkaa olla vaarallisen huonossa kunnossa. Toimittajankin mieli on viidessäkymmenessä vuodessa muuttunut. Ennen ”uusi ja upea” (Liite 3) on nyt ”korkea ja ruma betonisilta” (Liite 15). Toimittaja korostaa, kuinka yli satavuotias Pitkäsilta sen sijaan on edelleen hyvässä kunnossa. Toimittaja punnitsee sillan tulevaisuutta:

Vaihtoehtona on kallis korjaus tai purku ja uuden rakentaminen. Sillan paikalle voitaisiin rakentaa matala, nykyistä paljon tyylikkäämpi kaupunkisilta. (Liite 15.)

Uutinen etenee esimerkkisillasta Helsingin siltojen yleiseen huonoon kuntoon sekä korjauskustannuksiin. Esimerkkitapaukseksi on otettu Turussa sijaitseva silta, joka joutui turvallisuussyistä käyttökieltoon. Helsinkiläiset nimetään sillankorjausten rahoittajiksi seuraavalla ilmauksella:

Aivan kaikkia kaupungissa sijaitsevien siltojen korjauksia ei helsinkiläisten tarvitse maksaa... (Liite 15.)

Uhrin asemaan asettuu helsinkiläisten lisäksi Kiseleffin talon pienyrittäjät (Liite 17), jotka yksi toisensa jälkeen lopettavat liiketoimintansa vastaremontoidussa talossa. Asiakkaita ei heidän mukaansa ole ollut riittävästi. Uutisessa yrittäjät esitetään kaupungin suunnitelmien jalkoihin jääneinä kärsijöinä, joita rangaistaan jos he eivät esimerkiksi suostu pitämään liikkeitään avoinna sunnuntaisin. Pääjuttuun liittyy jälleen toinen juttu otsikolla: ”Potkua pikkuliikkeiden myyntiin pidennetyllä aukiololla”. (HS 10.12.2012, A11) Jutussa kerrotaan, kuinka jotkut kaupungin muut pikkuliikkeet ovat mukana säännöllisissä tempauksissa, joissa kaupat pidetään auki myöhempään illalla. Kaupungin näkökulma on esitetty *tausta*-laatikossa, jossa valaistaan kaupungin visiota Kiseleffistä ostospaikkana. Kaupungin taho puolustautuu uutisessa laajemmassa kontekstissa vetoamalla siihen, että myös kaupungin muilla pikkuliikkeillä on vaikeaa. Se taas johtuu kaupunkilaisten tietämättömydestä, kauppakeskusten suosimisesta ja nettiostelusta.

Linnanjuhlien uutisointi (Liite 18) poikkeaa koko tutusta uutisgenrestä. Sivun kokoinen juttu sisältää lyhyen kirjoituksen rouva Jenni Haukion musiikkivalinnoista, puoli sivua kuvia juhlista, jutun jatkoilta, jossa kerrotaan muun muassa, kuinka Ilkka Kanerva avus-

ti taikatempussa ja Teuvo Hakkarainen edusti velvollisuudentunnosta. Sivun mielenkiintoisin kohta on juttu linnanjuhlien twiiteistä. Lyhyen johdannon jälkeen koko uutinen on pelkkiä twiittejä sekä linnassa juhlinoilta että keskusteluryhmään kommentoineilta. Jutun rakenne ja lähde ovat poikkeuksellisia muuhun kaupunkiutistarjontaan verrattuna. Sosiaalisen median käyttöä lähteenä pohdin luvussa 6.

Vuoden kaupunkilainen esitetään sankarin roolissa (Liite 19). Ravintolapäivän isä Olli Sirén näyttää saavan anteeksi sen, ettei ole lupia kaupungilta kyselty, hitiksi nousseella konseptilla. Mistä sitten on vuoden kaupunkilaiset tehty?

...tukka on sliipattu taaksepäin, lahkeet puristavat pohkeita ja kravatti kaulaa (Liite 19).

Kyljestä löytyvät vinkit, miten kaupunkielämästä voi nauttia Sirénin tapaan.

Poikkeuksellinen on myös metron rakentamista ja samalla koko Espoon Tapiolan myllerrystä käsittelevä uutiskokonaisuus (Liite 20), jossa havainnekarttaan on merkitty, mitä missäkin tapahtuu ja millä aikataululla. Johdantoteksti päättyy kuitenkin varsinaiseen uutiseen, jonka toimittaja ikään kuin juontaa sisään.

Joukolta espoolaisia kysyttiin heidän peloistaan ja toivomuksistaan uutta Tapiolaa kohtaan. Gallupissa oli mukana asukkaiden lisäksi kaupunginjohtaja ja kaksi valtuutettua. Jälkimmäisten vastaukset edustavat kaupungin tahoja, kun taas asukkaat näyttäytyvät voimattomina ison koneiston edessä parasta toivoen.

Kaiken kaikkiaan otannan uutiset edustavat eritavoin rakennettuja juttukokonaisuuksia. Niissä kuuluu kaupunkilaisen ääni haastatteluin ja gallupein. Monissa jutuissa näkökulmalla on rakennettu vastakkaisasettelu: voimaton kansalainen, tilanteen päällä oleva kaupunki, joka perustelee, selittelee ja puolustelee. Erittelen analyysiaineiston uutiskatkelmista niissä kuuluvia vieraita ääniä seuraavassa luvussa.

4 Kaupunkiutisen diskurssit

Vieras ääni on tekstissä esiintyvä tunnistettava ääni, joka ei kuulu kirjoittajalle. Äänellä voidaan tarkoittaa myös vakiintunein keinoin tekstiin tuotua puhetta, esimerkiksi referointia (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 122).

Selkiyttääkseni ajatustani uutisessa kuuluvista äänistä olen päätenyt seuraavaan ajatusmalliin. Uutinen on luonnollisesti mallin yläkäsité, ja sen alla esiintyvät eri uutistyyppit. Sanomalehtiutinen edustaa tilannekontekstiltaan uutisgenreä (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 35). Toimittajalla on valta kirjoittamaansa uutiseen, joten se sijoittuu hierarkisesti muiden uutisen puhujien yläpuolelle. Toimittaja voi kuitenkin asettua myös hierarkisesti samalle viivalle valitsemiensa muiden puhujien kanssa. Sikäli toimittajalla on uutisessa kaksoisrooli.

Katkelmien valinta ei vähäisistä taidoistani johtuen ole varmastikaan aukoton. Olen kuitenkin ensisijaisesti pyrkinyt löytämään uutisista niissä kuuluvat äänet, vaikka jokin uutisissa esiintyvä oleellinen katkelma olisikin jäänyt huomioimatta.

4.1 Diskurssit 1960-luvun kaupunkiutisessa

Vuoden 1962 kaupunkiutisista olen analysoinut 39 tekstikatkelmaa, joissa kuuluu jonkin tekstissä esiintyvän puhujan ääni. Fakta- sekä juonta kuljettavat osuudet olen jättänyt rauhaan. Nämä tekstikohdat on alleiviivattu liitteistä, jotka ovat tämän tutkimuksen lopussa.

Taulukko 1. Eri puhunnan tyyppien esiintymät analysoitavissa tekstikatkelmissa 1960-luvun kaupunkiutisessa.

Katkelman tyyppi	Esiintymien määrä, kpl	Esiintymien määrä, %
Suora lainaus	2	5 %
Suora lainaus sekä epäsuora kerronta samassa katkelmassa	2	5 %
Lainauksia yhteensä	4	10 %
Epäsuora kerronta	10	26 %
Muiden kuin toimittajan puhe yhteensä	14	36 %
Toimittajan puhe	25	64 %
Katkelmia yhteensä	39	100 %

Suurin osa katkelmista edustaa toimittajan ääntä. Suoria lainauksia esiintyy vain kolmessa kohtaa, kahdesti itsenäisinä ja kerran epäsuoran kerronnan kanssa samassa

tekstikatkelmassa. Yksi suorista lainauksista on ote tutkimuksesta, eikä ääni siis kuulu varsinaisesti personoidulle henkilölle. Epäsuoraa kerrontaa esiintyy yli puolet enemmän kuin lainauksia, mutta vähän suhteessa toimittajan puheeseen. Yhdessä aineiston uutisessa ei esiintynyt mitään yllä kuvatuista puhunnan tyypeistä.

Stockmannin syntymäpäivää käsittelevä uutinen on uutisteksteistä ainoa, jossa ei ole kuin yksi puhuja: uutisen kertoja, jonka olen tässä tutkimuksessa vielä erottanut toimittajan, joka on siis myös uutisen kertoja, äänestä. Ainoa kohta, joka viittaa mahdolliseen toiseen puhujaan on tekstin uutistekstin loppuosassa, ennen historiikkiosuuden alkua:

Kirjan ulkoasu on hyvin suunniteltu ja siitä saavat ulkomaiset kauppatuttavat selkeän kuvan yhtiön toiminnasta (Liite 1).

Uutisen voi luokitella mainosdiskurssiin kuuluvaksi, sillä siinä on nostettu esiin uutisotavalta taholta eduksi olevia mainintoja, kuten Väinö Aaltosen suunnittelema muistomitali sekä Birger Kaipiaisen suunnittelema henkilökunnan lahja. Uutisessa oleva kuvateksti kertoo lehden ja Stockmann-tavaratalon yhteisestä historiasta:

Ensimmäisiä ilmoituksia, joita Stockmann julkaisi Päivälehdessä (Liite 1).

4.1.1 Osallisuuskurssi

Osallisuuskurssin alle olen kerännyt erilaiset katkelmista löytyvät osallistumisen muodot, jotka esiintyvät ainutkertaisina tapausesimerkkeinä uutisissa. Näistä muotoutuvat identiteetit ovat visiota toteuttava identiteetti sekä asiantuntijaidentiteetti.

Toimittajan osallisuus uutistapahtumaan tulee esiin Lauttasaarella käydyn kokouksen uutisoinnissa, jonka viimeisen kappaleen epäsuoran kerronnan katkelma kokoa yhteen kokouksen sisällön (Liite 8). Vastaava rakenne toistuu rintamamiestaloja käsittelevässä uutisessa (Liite 7).

Äänestäjät toimittaja on nimennyt uutiseen osallisiksi liitteessä 2. Tämä käy ilmi sivulauseesta, jossa toimittaja nostaa esiin ryhmän äänestäjät, jotka toimittajan havainnon mukaan ovat vielä huolestuneita:

...vaikka huolestuneet äänestäjät vaalien aikana sitä pelkäsivät (Liite 2).

Samassa uutisessa esiintyviä viranomaisiakaan ei ole tarkemmin eritelty, vaikka he ovat luvanneet toimenpiteitä äänestysaluelianteen parantamiseksi. Merkittävän roolin saa kaupungin ylipormestari Aho, jonka edellisenä päivänä julkaistusta vetoomuksesta on sekä suora lainaus että epäsuoran kerronnan keinoin jatkettu uskomus.

Kaivokselan asumalähiön rakentamista käsittelevän uutisen puhujat toteuttavat kolmea eri identiteettiä, joskin heistä jokainen vähintään visioivaa identiteettiä. Uutisessa puheenvuoron saavat rakennuttavan tahon edustajat. Kuvaa tulevasta maalailee dipl. ins. Aarne Ahtiainen kertoessaan, miten projekti tästä etenee. Asiantuntijaidentiteettiä toteuttaa pääjohtaja Teuvo Aura, joka kertoo massatuotannosta ja tavoitesäästämisestä. Yhteistyötä korostava identiteetti taas muodostuu työntekijöiden luottamusmiehen puheenvuorosta ilmauksin ”kiittäessään” ja ”toivoi” (Liite 6).

Asiantuntijanäkökulma on esillä myös saaristonimiä käsittelevässä uutisessa (Liite 10), jossa esiintyy kaksi eri asiantuntijaa. Heistä toisen rooli on perustella, miksi nimien yhtenäistämistä tarvitaan ja toisen kertoa, mitkä ovat saarten nimeämisperusteet.

4.1.2 Tutkimusdiskurssi

Tutkimusdiskurssiin lukeutuviin teksteihin liittyy oleellisesti intertekstuaalisuuden käsite. Kielen luonteeseen kuuluu, että tekstit esiintyvät suhteessa toisiin teksteihin. Uutisteksteissä lähteiden ketju voi olla pitkäkin ja siten ne heijastelevat aina suhdetta lähteisiinsä. Intertekstuaalisuus voi olla näkyvää, kuten liitteissä 9 ja 4, tai näkymätöntä. (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 117.)

Kokonaissuunnitelma Helsingin koulutustarpeesta perustuu valtuustolle esitettävään suunnitelmaan. Uutisessa johtokunnan puheenvuoro, joka vaikuttaisi olevan osa suunnitelmaa, on erotettu tekstistä lauseenalulla: ”Johtokunnan mielestä...” (Liite 9).

Liitteen aiemman katkelman olin kategorisoinut toimittajan puheeksi, mutta sen loppuosa näyttäisikin kuuluvan äänelle/äänille suunnitelman takana. Kuten Pietikäinen & Mäntynen esittävät, voidaan toimittajalle kuulumaton ääni upottaa tekstiin toimittajan oman äänen rinnalle (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 124).

Liitteen neljä ingressi, tai johdantokappale, on suora lainaus tehdystä tutkimuksesta, johon uutinen viittaa. Se on osoitettu lainausmerkein. Sama tutkimus puhuu myös teks-

tin toisessa katkelmassa, jossa kerrotaan mitä tutkimuksella tavoiteltiin. Lisäksi kerrotaan ”arvokkaiden tietojen” (Liite 4) saamisesta. Perustelen katkelman tutkimuksen ääneksi sillä, että toimittaja ei mahdollisesti olisi ollut kyvykäs arvioimaan saatujen tietojen arvokkuutta tai hyödyllisyyttä.

Loput liitteen neljä katkelmista toimittaja sen sijaan on ottanut omaan suuhunsa. Tuntemamme tutkimusdiskurssin kannalta olisi poikkeuksellista, jos varsinainen tutkimus sisältäisi tämäntyyppistä tekstiä.

Eri sosiaaliryhmien määräaikoja tarkastellessa havaitaan todeksi vanha sanonta: työhön mennään seitsemäksi, toimeen kahdeksaksi ja virkaan yhdeksäksi, todetaan tutkimuksessa (Liite 4).

4.1.3 Toimittajadiskurssi

Edelleen liitteessä neljä, kahdessa seuraavassa tekstikatkelmassa, toimittaja esittää tarkennuksen ilmauksilla ”Tässä on huomattava.. ” ja ”Jos vielä harkitaan...” (Liite 4). Identiteetti voisikin olla vaikkapa selkeyttäjä, jos tutkimustekstiä ja uutista verrataan keskenään keskivertolukijan näkökulmasta.

Tutkimuksen positiivisilla tuloksilla uutisen tapahtuma perustellaan oikeutetuksi lukijalle. Näin on Pitkäsillan (Liite 3) uutisessa, missä liikenne on vähentynyt 20 % Hakaniemensillan valmistumisen jälkeen. Uutisessa on kaikki hyötyvät -näkökulma, joka on omiaan nostamaan rakennuttajan, siis kaupungin arvostusta. Oikeutus:

Pitkälläsillalla on nyt enemmän tilaa suurille linja-autoille (Liite 3).

Uutisen johdantokappaleessa puhuu toimittaja, tällä kertaa autoilijoiden puolesta. Annettujen lukujen nojalla hän saa puolestapuhujan identiteetin tehdessään perustelemattoman päätelmän:

...siirtyisivät henkilöautoilijat ilmeisen mielellään uudelle ja upealle Hakaniemensillalle (Liite 3).

Sama ilmiö toistuu liitteen kaksi vaaliuutisessa, jossa toimittaja toteaa korkeasta äänestysprosentista:

...mikään ei estä nostamasta sitä vieläkin korkeammaksi sunnuntaina ja maanantaina pidettävissä eduskuntavaaleissa (Liite 2).

”Mainittakoon” esiintyy monessa uutisessa, kun toimittaja ottaa puheenvuoron itselleen kertoakseen jotakin valikoitua lisätietoa aiheesta. Vaaliuutisessa tämä ilmaus esiintyy kahdesti ja saariston nimiä käsittelevässä uutisessa kerran. Myös rintamamiestalojen kohdalla ilmaus toistuu:

Yhdistyksen tämänhetkisestä rakennustoiminnasta mainittakoon... (Liite 7.)

Summaajan identiteetin toimittaja saa ilmauksella ”Yleensä voidaan sanoa, että...” (Liite 2). Samaan kategoriaan kuuluvat ilmaukset ”nimenomaan” ja ”siis” (Liite 10).

Liitteen neljä viimeisen väliotsikon alla on toimittajan summaus, jossa toimittajan mielihiteen erottaa passiivi-ilmauksista ”jos vielä harkitaan” ja ”voitaneen olettaa” (Liite 4). Vielä toimittaja kuitenkin kääntää puhunnan tutkimustahon suuntaan käyttämällä niinkään passiivi-ilmausta ”todetaan” (Liite 4).

Oman arvionsa äänestysinnosta toimittaja esittää kahdessa kohtaa (Liite 2). Ensimmäkin hän esittää, että nuorissa asumalähiöissä äänestetään innokkaammin. Arvion ilmausutapa on retorinen kysymys. Töölöläisiä hän pitää vanhastaan velvollisuudentuntoisina äänestäjinä. Retorinen kysymys löytyy myös saariston nimiä käsittelevässä uutisesta:

Kuka liekään tällaisen väännöksen keksinyt (Liite 10).

Jo 1800-luvulla näyttäytynyt uutistekstin kahtalainen funktio näkyy vaaliuutisessa. Toisaalta uutisella oli sekä opetus- että valistustehtävä, toisaalta myös viihteellinen funktio (Kalliokoski 2002, 154). Neuvova ote tulee esiin toimittajan puheenvuorosta:

Edellä mainitut luvut on otettu vielä kertaalleen esille, jotta helsinkiläiset viimeker-taista runsaslukuisemmin rientäisivät vaaliurnille sunnuntaina ja maanantaina. Haluamme samalla muistuttaa maan suurimman kauppalan Imatran ja Helsingin välisestä äänestyskilvasta... (Liite 2.)

Helsingin koulutustarpeen arvioinnissa toimittajan ääneksi jää lause (ks. 4.1.2), jossa hän olettaa jotakin, eli ottaa ennustajan roolin:

Koulutustarpeen määrittäminen on tietävästi tuottanut melkoisia vaikeuksia (Liite 9).

Arvostelijan identiteetin toimittaja ottaa Lauttasaari-uutisen (Liite 8) johdantokappaleessa kertoessaan kaupungin sijoittamista ”tähtitieteellisistä summista” sekä siitä, kuinka ne (tähtitieteelliset summat) ”valitettavasti” (Liite 8) on suunnattu muiden kaupunginosien tarpeisiin.

Omaa rooliaan tiedonhankkijana toimittaja korostaa leirintäalueiden suosiosta kertovassa uutisessa. Epäsuoran kerronnan avulla kerrottu katkelma muuttaa luonnettaan toimittajan mainitessa ”kerrottiin lehdellemme” (Liite 5). Toisessa katkelmassa toimittaja on jälleen päättelijän roolissa. Koska matkailijoita on enemmän, on ulkomaalaisten turistien kiinnostus kasvanut (Liite 5).

4.2 Diskurssit kaupunkiutisessa tänään

Olen analysoinut vuosia 2012–13 käsittelevän otannan aineistosta 92 tekstikatkelmaa, joissa kuuluu jonkun muun osallistujan kuin kertojan ääni. Nämä tekstikohdat on alleviivattu liitteistä, kuten edellisinkin otannan kohdalla. Gallup-vastaukset ja twiitit olen jättänyt alleviivaamatta, sillä lienee selvää, että nämä puhunnan kohdat kuuluvat analysoitaviin katkelmiin.

Analysoitavat katkelmat jakautuivat puheenvuoroiksi seuraavan taulukon mukaisesti.

Taulukko 2. Eri puhunnan tyyppien esiintymät analysoitavissa tekstikatkelmissa 2010-luvun kaupunkiutisessa.

Katkelman tyyppi	Esiintymien määrä, kpl (ilman twiittejä ja gallup-vastauksia, kpl)	Esiintymien määrä, %
Suora lainaus	44 (18)	48 % (27 %)
Suora lainaus sekä epäsuora kerronta samassa katkelmassa	15	16 % (23 %)
Lainauksia yhteensä	59 (33)	64 % (50 %)
Epäsuora kerronta	13	14 % (20 %)
Muiden kuin toimittajan puhe yhteensä	72 (46)	78 % (70 %)
Toimittajan puhe	20	22 % (30 %)
Katkelmia yhteensä	92 (66)	100 %

Katkelmista 26 eroaa muusta aineistosta merkittäväällä tavalla: ne ovat gallupiin osallistuneiden puheenvuoroja (Liite 20) sekä twiittejä (Liite 18). Kutsun näitä jatkossa uusiksi juttutyypeiksi. Nämä katkelmat ovat erityislaatuisia siinäkin mielessä, että niissä toimittajan ei ole mahdollista ottaa puheenvuoroa omaan suuhunsa tai esittää sitä epäsuoran kerronnan kautta. Juttutyyppinä gallupia tai sosiaalisen median lainauksia ei esiinny 1960-lukua käsittelevässä otannassa lainkaan.

Suorien lainausten osuus on katkelmissa selvästi yleisin. Jos luvusta jätetään pois sekä twiitit että gallup-puheenvuorot, jää jäljelle 18 katkelmaa. Lukujen ei saa kuitenkaan antaa johtaa harhaan, sillä luokittelun kolme ensimmäistä kategoriata ovat kaikki haastateltavien puheenvuoroja, tosin askelen pidemmälle jaoteltuna. Näin siis haastateltavien puheenvuoroja on katkelmista 78 % (uudet juttutyyppit vähennettynä 70 %). Vaikka uudet juttutyyppit jätettäisiin huomioimatta otannasta kokonaan, olisi haastateltavien erimuotoisia puheenvuoroja silti toimittajan puhetta huomattavasti enemmän, 56 % (40 %).

4.2.1 Kokijadiskurssi

Katkelmista 45 %:ssa (sisältää uudet juttutyyppit) puhuu tilanteen autenttinen kokija, esimerkiksi uutisessa Helsingin painotetusta opetuksesta:

”Missä on Montenegro?” kysyy Anna Törrönen venäjäksi opettaja Maire Hyypältä (Liite 16).

Törrönen on tilanteen asiantuntija siinä mielessä, että hän on koko koulu-uransa käynyt painotettua opetusta, jota uutinen käsittelee. Samanlainen asiantuntijarooli on Kiseleffin yrittäjillä:

Osa kauppiaista on kritisoinut kaupunkia siitä, ettei se ole riittävästi markkinoinut uutta Kiseleffiä (Liite 17).

Nämä katkelmat muodostavat kokijadiskurssin. Sen sisällä eri uutisten toimijat saavat erilaisia identiteettejä. Painotettua opetusta käyvä Törrönen on selkeästi esimerkkitapaus. Uutisessa voisi puhua kuka tahansa, mitä tahansa painotettua opetusta käyvä tai käynyt. Kiseleffin tapauksessa puhujat (Saari, Lehto ja osa muista kauppiaista) edustavat uhri-identiteettiä. Uutisissa on vastakkainasettelu kaupungin ja yrittäjien välillä.

Kiseleff-uutisessa on kuitenkin myös toinen vastakkainasettelu, nimittäin yrittäjien (ainakin Saarisen) sekä kahvilayrittäjä Ahtolan kanssa. Saarinen kritisoi kahvilan viihtyisyyttä, sillä se ei houkuttele asiakkaita. Ahtola puolustautuu:

”Esimerkiksi muovilattia oli kaupungin päätös. Kalustusta voidaan toki muuttaa”, Markku Ahtola sanoo. (Liite 17.)

Ahtola toteuttaa uhri-identiteettiä kahdesta suunnasta, sekä Saarisen että kaupungin taholta.

Kaupungin pyörätieverkostoa koskevassa uutisessa kokija, Polkupyöräilijöiden puheenjohtaja, on tutustunut Tanskan pyörätieverkostomalliin (Liite 11). Hänen puheenvuoronsa onkin asiantuntijamainen, mutta kommentin olen sijoittanut kokijadiskurssiin, koska hänet voidaan nähdä esimerkkihenkilönä, aktiivisena pyöräteiden käyttäjänä. Tästä syystä hänen identiteettinsä voidaan nähdä asiantuntijaidentiteettinä.

Tapiolan remonttia koskevassa gallupissa toimittaja on asettanut vastaajat jo tiettyyn remonttia kritisoivaan diskurssiin, jossa vastakkain ovat rakentava taho ja paikalliset asukkaat, ja toisaalta gallupissa esiintyvät päättäjät ja paikalliset asukkaat. Vastaajat toteuttavat kahdenlaista identiteettiä: poliitikkoa ja uhria.

Olen kuullut kauhuskenaarioita, että tämä on seuraava Kontula, mutta luotan Tapiolaan ja uskon sen paranevan (Liite 20, paikallinen asukas).

Mikään ei pelota, mutta hieman huolestuttavat Tapiolan yli-innokkaat suojelijat. Tapiolaa pitää kehittää, ei museoida. (Liite 20, kunnanvaltuutettu.)

Oman kokijaryhmänsä muodostavat linnanjuhlien twiitti-ketjuun osallistuneet. Heidän joukossaan on sekä linnan sisältä kommentoineita että ulkopuolelta tilannetta seuranneita. Otsikossa kysytään, onko jonossa twiittailu sopivaa.

The library is the hottest place in the Palace. (Kirjasto on linnan kuumin paikka) (Liite 18, Alexander Stubb linnasta.)

Laura Birn nähty, nyt voi sulkea telkkarin (Liite 18, Stefan Leppänen television äärestä).

Identiteettejä voisi luonnehtia juhlijoiiksi (tai vieraiiksi, presidentin vuoden merkkihenkilöiksi jne.) ja seuraajiksi (kansalaisiksi, television katsojiksi jne.). Mielenkiintoinen identiteettikysymys muodostuu saman twiitti-uutisen johdannosta:

Moni luonnehti kommenttien laajentavan television katsomisen aivan uudelle tasolle (Liite 18).

Epäselväksi jää, keitä kaikkia ilmauksella ”moni” tarkoitetaan. Identiteetiksi näyttäisi kuitenkin muodostuvan henkilö, joka seuraa linnanjuhlia sekä televisiosta että sosiaalisesta mediasta. Toisaalta katkelman voi nähdä myös asiantuntijadiskurssiin kuuluvaksi. Tämä todistaakin sen, että johonkin diskurssiin kuuluminen ei ole absoluuttista ja sulje pois muita diskursseja. Jokainen puheenvuoro voi kuulua useaan diskurssiin samanaikaisesti näkökulmasta riippuen.

4.2.2 Asiantuntijadiskurssi

Asiantuntijan kommentti on 12 %:ssa (17 %) tekstikatkelmassa. Energiansäästölamppuja käsittelevässä jutussa asiantuntijoita on kaksi (Liite 12). Heillä on uutisessa erilaiset roolit. Toinen edustaa lampunvalmistajia, toinen kauppa. Kaupan edustaja kertoo, miten tilanne jatkossa kehittyy lain puitteissa. Lampunvalmistajille toimittaja rakentaa roolin kysymyksellään:

Päätyykö suurin osa lampujen elohopeasta vielä kaatopaikalle (Liite 12)?

Kaupan asiantuntija on identiteetiltään kehittäjä, lampunvalmistajien vastuunkantaja.

Pyörätie uutisessa (Liite 11) on kolme asiantuntijaa, joista kaksi on päällekkäisiä. Rakentavasta tahosta puhutaan sekä kaupunkina että personoituna rakennusvirastona sekä liikenneinsinööri Palona. Koska Helsinki ei abstraktina tahona voi tehdä suunnitelmia, johtavat katkelmat ”Helsinki satsaa...”, ”...kaupunki pääsee” sekä passiivit ”...voidaan rakentaa” ja ”Ensi vuoteen tähdätään...” (Liite 11) tulkintaan, että niissä puhuu joku kaupungin edustaja, todennäköisesti Palo. Identiteetiksi muodostuu institutionaalisen tahon edustaja. Samalla tavalla kuin Tapiolan remonttia käsittelevässä galupissa (Liite 20) osallistunut saa poliitikon identiteetin, on instituutiota edustava puhe merkittävä. Se mahdollistaa identiteetin olemassaolon.

Edellä kuvatun kaltainen identiteetti muodostuu myös painotettua opetusta käsittelevän uutisen kolmelle asiantuntijalle (Liite 16), jotka edustavat Helsinkiä, Espoota ja Vantaa. Espoon asiantuntija kuitenkin poikkeaa muista, sillä hän on esimerkkikoulun rehtori, mutta hän edelleen toimii alansa asiantuntijan roolissa, ei kokijan roolissa. Myös se olisi mahdollinen, jos hänen puheenvuoronsa olisi muotoiltu toisin.

Edelleen vastaava asiantuntijadiskurssi esiintyy Kiseleff-utisessa (Liite 17), Hakaniemensiltaa käsittelevässä uutisessa (Liite 15) sekä Kirkkonummea käsittelevässä uutisessa (Liite 13).

Vuoden kaupunkilaisen kohdalla asiantuntijadiskurssi näyttäytyy hieman eri tavalla. Asiantuntijana on nimittäin vuoden kaupunkilainen itse. Vaikka hän on kokija siinä mielessä, että hänet on valittu vuoden kaupunkilaiseksi, esittelee Sirén uutisessa saavutuksiaan asiantuntijamaisin kommentein, kuten:

”Ravintolapäivä demonstroi uudenlaista tekemisen tapaa, jossa ihmiset ryhtyvät sosiaalisen median avulla toimeen itse”, Sirén sanoo (Liite 19).

Onko Sirénin identiteetti silloin hän itse?

4.2.3 Toimittajadiskurssi

Kolmessa prosentissa uutiskatkelmia (uudet juttutyypit pois lukien 5 %) ei ole lainkaan toimittajan puheenvuoroja siinä mielessä, että ne olisi jollakin tunnusomaisella piirteellä nousisivat katkelmasta esiin. Yksikertaisimmillaan toimittajan puheen erottaa siitä, että toimittaja käyttää ilmausta HS.

HS kysyi ihmisiltä, mitä he ajattelevat Tapiolan rakentamisesta (Liite 20).

HS:lle ei kerrottu, minkä neljän kehyskunnan edustajat tapaamiseen osallistuivat (Liite 14).

Kapinaryhmän tapaamisesta on Kiurun kanssa on yhteenvedo, jonka HS sai haltuunsa (Liite 14) .

Näissä toimittajan identiteetiksi muodostuu tiedonhankkija. Toimittaja korostaa kuitenkin itsensä sijaan edustamaansa mediaa uutisen hankkijaksi, vaikka onkin itse todellinen työn suorittaja.

Toinen tapaus, joka ei jätä tulkinnanvaraa, on toimittajan suora kysymys:

Päätyykö suurin osa lamppujen elohopeasta vielä kaatopaikalle (Liite 12)?

Toimittajan identiteetti voidaan nähdä tässä samana kuin edellä. Katkelmasta kuitenkin voi tulkita toimittajan asenteellisuutta asiaansa kohtaan. Neutraalimmin toimittaja olisi voinut kysyä: Päätyykö lamppujen elohopeaa kaatopaikalle?

Toimittajan puheenvuoron paljastaa ilmaisut ”ainakin”, ”esimerkiksi”, ”niin sanottua”, jotka esiintyvät liitteessä 16. Näissä kaikissa toimittaja esittää, että hänen kertomansa on osa jostain kokonaisuudesta. ”Ainakin” edellyttää, että mahdollisesti on myös muita, ”esimerkiksi” esimerkkitapausta jostakin tapahtumasta ja ”niin sanottua” mahdollistaa myös muiden rinnakkaistermien käytön.

Oman luokkansa muodostaa myös liitteen 12 ilmaus ”siksi”, joka viittaa siihen, että toimittaja on aiemmin kertonut jotain ja tästä syystä hän esittää seuraavaa, johon asiantuntija vastaa. Tässä, sekä edellä mainittujen tapausten kohdalla, toimittajalla on asiantuntijaidentiteetti asian kertojana ja vallankäyttäjänä.

Toimittajan oma mielipide tulee esiin katkelmissa, joissa hän kuvailee jotain tilannetta tai tapahtumaa. Näitä katkelmia esiintyi neljässä uutisessa (kymmenestä). Kuvailevan tekstityypin tunnusomaisia piirteitä ovat runsas adjektiivien käyttö sekä olemista ja havaitsemista kuvaavat verbit. Kuvailu tapahtuu toimittajan valitsemasta näkökulmasta, joten siinä korostuu toimittajan valta. (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 101.) Hakaniemensiltaa käsittelevässä uutisessa toimittajan mielipide käy ilmi ”niin”-sanasta sekä adjektiiveista:

Hakaniemen silta on niin huonossa kunnossa, että sen korjaaminen tulee jo kalliimmaksi kuin uuden sillan rakentaminen.

Nelikaistainen, korkea ja ruma betonisilta yhdistää Sörnäisten rantatien Kruununhaan Pohjoisrantaan.

Vaihtoehtoina on kallis korjaus tai purku ja uuden rakentaminen.

Sillan paikalle voitaisiin rakentaa matala, nykyistä paljon tyylikkäämpi kaupunkisilta. (Liite 15.)

Toimittajan arvio vaarallisen jätteen konttien riittävydestä:

Kontteja on kuitenkin harvassa, esimerkiksi koko Helsingin alueella alle 30 (Liite 12).

Suoraa kuvailua esiintyy vain kahdessa uutisessa yhteensä neljässä tekstikatkelmassa. Vuoden kaupunkilaista toimittaja kuvailee:

Sirén itsekin näyttää oikein stadilaiselta: tukka on sliipattu taaksepäin, lahkeet puristavat pohkeita ja kravatti kaulaa (Liite 19).

Toimittajan tilannetajuun perustuu myös seuraava havainto:

Kirkonkylän koulun kentän lapsiruuhka kuvaa kunnan tilannetta. Junioreita on kaikkialla, koska perheitä muuttaa pääkaupunkiseudulta. (Liite 13.)

5 Johtopäätökset: toimittajan monet roolit

Prosentuaaliset erot tekstikatkelmien eri puhunnan tyypeissä ovat huomattavat. 60-luvun uutiskatkelmissa suoria lainauksia esiintyy vain viidessä prosentissa tapauksista, samoin kuin katkelmia, joissa on sekä epäsuoraa kerrontaa että suora lainaus. Yhteensä esiintymiä, jossa puhetta lainattiin suoraan on 10 %. Toimittajan oma ääni sen sijaan kuuluu 64 % katkelmista.

Tuoreen otannan katkelmissa suoria lainauksia esiintyy 48 % tapauksista. Kun luvusta vähennetään twiitit sekä gallup-vastaukset eli uudet uutistyyppit, on vastaava prosenttiluku 27. Ero varhaisempaan otantaan on 22 prosenttiyksikköä. Useammassa kuin joka viidennessä tapauksessa on jonkun muun kuin toimittajan suoraan lainattua puhetta. Katkelmia, joissa esiintyy sekä suora lainaus että epäsuoraa kerrontaa on 16 % (ilman edellä mainittuja uusia uutistyyppijä 23 %). Toimittajan omaa puhetta sisältäviä katkelmia esiintyy edelliseen verrattuna vähän, 22 % (30 %).

Uutisen puhujien lausumissa epäsuora kerronta on vähentynyt. Kun epäsuoraa kerrontaa oli 60-luvun kaupunkiutisissa 26 % katkelmista, oli vastaava prosenttiosuus tämän päivän uutisissa 14 % (20 %). Ensisilmäyksellä vaikutti, että ero epäsuoran kerronnan osalta otantojen välillä olisi suurempi. Se näyttää kuitenkin vähentyneen vain 12 (6) prosenttiyksikköä. Sulkeissa oleva luku, josta uudet uutistyyppit on jätetty pois, on sikäli vertailukelpoisempi, että suorien lainausten suuri määrä koko otannan osalta vääristää kaikkia muita otannassa olevia puhunnan tyyppijä.

Myös diskurssit ja niiden sisällä muodostuvat identiteetit eroavat otantojen välillä. 1960-luvun kaupunkiutisten diskursseja ovat osallisuus, tutkimukset ja toimittaja. Tuoreen otannan sen sijaan kokijuus, asiantuntevuus ja toimittajuus.

Osallisuuskurssiin luokittelemissani uutisissa erilaisia rooleja toteuttavat henkilöt nähdään uutisen osallistujina, jotka saavat osallistumisen muodon kautta erilaisia identiteettejä. Puhujien identiteeteiksi näyttää määrittävän visiota toteuttava identiteetti sekä asiantuntijaidentiteetti.

Tuoreessa otannassa nousee esiin kokijuuden diskurssi. Uutisen kokija voi olla monenlaisessa roolissa: esimerkkihenkilönä, uhrina, asiantuntijana, poliitikkona tai kuten linnanjuhliissa, juhlijana tai ulkopuolisena tarkkailijana. Asiantuntijuuteen nojaavassa diskurssissa myös asiantuntijat esiintyvät erilaisissa rooleissa: kehittäjinä, vastuunkantajina ja oman elämänsä asiantuntijoina.

Toimittajuus diskurssina on esillä molemmissa otannoissa selkeästi, mikä mahdollistaa tutkimuskysymykseen vastaamisen. Toimittajat ovat ottaneet erilaisia rooleja uutisissa yhtäläillä molemmissa otannoissa. Näyttää kuitenkin siltä, että identiteettikenttä on 1960-luvun toimittajalla laajempi. Hän on esimerkkiuutisissa selkeyttäjän, puolestapuhujan, summaajan, valistajan, ennustajan, arvostelijan, tiedonhankkijan sekä päättelijän roolissa. Tuoreen otannan uutisissa identiteettikenttä on pienempi mutta yhtenäisempi: toimittaja on tiedonhankkija, asiantuntija, havainnoija. Viimeinen on osittain päällekkäinen edellisen ryhmän päättelijän kanssa.

Toimittajan puheelle tyypilliset ilmaukset näyttävät erilaisilta. Suurin ero on puhuttelussa edustettavaa mediaa kohtaan. 1960-luvun uutisissa toimittaja puhuu meistä ja teistä käyttäen muun muassa ilmausta ”lehdellemme” (esim. Liite 5). Tämän päivän uutisessa toimittaja puhuttelee edustamaansa mediaa ”HS” (esim. Liite 14).

60-luvun kaupunkiutisessa toimittajan ääni käy ilmi ilmauksesta ”mainittakoon” (esim. Liite 7). Muita esiinnoitteita toimittajan äänen paljastavia ilmauksia ovat ”yleensä voidaan sanoa” (Liite 2), ”nimenomaan” ja ”siis” (Liite 10). ”Nimenomaan” ja ”siis” ovat käytöltään sellaisia, että ne esiintyvät uusissakin teksteissä usein, mielenkiinto kohdistuu siksi kahteen ensin mainittuun. Näistä kumpikaan ei esiinny tuoreen otannan uutisissa ensimmäistäkään kertaa. Sen sijaan niissä toimittajan paljastavat ilmaukset ”ainakin” ja ”esimerkiksi” (Liite 16). Toimittaja paljastaa itsensä eri termein. Uutisen kieli on joidenkin ilmausten kohdalla uusiutunut.

Toimittajan roolin voisi sanoa yksinkertaistuneen, kun huomio on edellisten lukujen nojalla voimakkaasti siirtynyt muiden uutisen puhujien suuntaan. Toimittajan työnkuvaan kuuluu jakaa puheenvuoroja osallistujien kesken, kun varhemmassa otannassa

toimittaja päätti, kuka ylipäätään saa puheenvuoron. Tämä tuo ilmi myös toisen muutoksen: uutisen näkökulman, joka näyttää tuoreemman otannan uutisissa olevan voimakkaammin läsnä.

Uutinen saattoi 1960-luvulla koostua hyvinkin yksinkertaisista kielellisistä ja puheenvuorollisista elementeistä. Esimerkiksi Pitkäsillan liikennettä käsittelevän uutisen leipäteksti on kokonaan lukujen luettelua. Kahden leipätekstikappaleesta ensimmäinen käsittelee tämän vuoden liikennelaskentaa ja toinen edellisen vuoden vastaavia lukuja sekä tämän että viimevuotisten lukujen vertailun.

Varhaisemman uutisotannan kieli on alkanut näyttäytyä tämän päivän lukijalle jossain määrin huvittavana, myös ironisena. Esimerkiksi Pitkäsillaa ja Hakaniemensillaa käsittelevät uutiset, yksi kummassakin otannassa (Liite 3 ja liite 15) muodostavat yhdessä kokonaisuuden, joka saa varhemman uutisen näyttämään naurettavalta. Vaikka uutisen genre ei käsityksemme mukaan sisällä tietoisia piilomerkityksiä, syntyy ironia, kun tekstiä luetaankin tässä kontekstissa, jossa elämme tänään.

Uutinen näyttää rakentuvan otannoissa eri suunnista. Varhemmassa otannassa maailma rakentuu ylhäältä alas, instituutiosta kaupunkilaiseen. Tuoreissa uutisissa tilanne on päinvastainen. Maailma rakentuu alhaalta ylös, kaupunkilaisesta kohti institutionaalisia tahoja.

6 Pohdintaa

Luvussa neljä käsittelemäni uudet uutistyyppit, gallup-vastaukset ja twiitit, edustavat uudentyypistä puhetta uutisessa. Nämä kaksi puhunnan laatua erottaa toisistaan tapaa, jolla uutiseen haluttu puhe on hankittu. Gallupin osallistujat löytyvät usein vaikkapa kadulta satunnaisesti valikoiden. Twiitit toimittaja voi sen sijaan poimia verkosta vapaasti. Puhuja ei välttämättä edes tiedä joutuvansa osalliseksi uutiseen, eikä hänen ole mahdollista vaikuttaa sanomansa julkiseen sisältöön, sillä twiitithän eivät välttämättä edusta mielipidettä, jonka henkilö tahtoi mediassa tuoda julki.

Twiittien ja Facebook-päivitysten käyttäminen uutisessa vaatii uudenlaista tapaa löytää ja käyttää lähteitä. Se myös pakottaa pohtimaan, kuinka tämän voi toteuttaa journalistin ohjeita noudattaen. Miten esimerkiksi yksikertaisen, totuudenmukaisen tiedonvälityk-

sen, määritelmä täytyy, jos henkilön päivitystä ilman suurempia selvityksiä tai taustoitusta käytetään uutisen lähteenä.

Haastateltavalla on journalistin ohjeiden mukaan oikeus saada tietää, missä yhteydessä hänen lausumaansa käytetään. Julkisen sanan neuvoston päätöksen mukaan näin ei kuitenkaan enää tarvitse olla, vaikka neuvosto korostaakin ohjeiden mukaista journalistista toimintaa. Helmikuussa 2013 julkisen sanan neuvosto linjasi seuraavaa:

Yksityiseksi miellettyjä Facebook-päivityksiä saa siteerata lehdessä tai muussa tiedotusvälineessä journalistin ohjeiden mukaisesti ilman lupaa, jos niiden julkaisu ei loukkaa kenenkään yksityisyyttä (HS 19.2.2013).

Näiden kahden sosiaalisen median, Facebookin ja Twitterin, erona voidaan nähdä se, että twiitit ovat usein kaikkien vapaasti katsottavissa, kun taas Facebook-profiilit ovat suljettuja ja nähtävissä vain käyttäjän ystävikseen hyväksymille henkilöille. Julkisen sanan neuvoston kannanotto koskee siis näistä vaihtoehdoista vielä yksityisempää, Facebookia. Neuvosto linjaa yksioikoisesti, että käyttäjien profiilit, myös täysin yksityisten ihmisten, ovat toimittajien vapaasti käytettävissä:

...niiltä saa poimia uutisaiheita, kunhan asia on yhteiskunnallisesti tärkeä, eikä sen julkaiseminen loukkaa kenenkään yksityisyyttä (HS 19.2.2012).

Kuten liitteessä 18 huomasimme, tulevan uutisen voi uusien juttutyypien osalta päättää jo ennalta ja sen jälkeen masinoida sosiaalisen median toteuttamaan tätä tarkoitusta. Uutisessa ei kerrota, kenen perustama linnan juhlien twiitti-kanava oli, mutta mikä esittäisi mitä tahansa mediaa perustamasta keskustelukanavaa ja käyttämästä sieltä poimittua materiaalia sekä uutislähteenä että haastateltavien lainauksina.

Kuten tässä tutkimuksessa on osoitettu ja kuten päivän lehtiä selatessa voidaan huomata, uudet uutistyyppit ovat vakiintuneet osaksi uutisen genreä ja kulttuuria. Ilmiönä näiden juttutyypien hankintakanavat edustavat uudenlaista tekemisen tapaa. Yhtenä tämän tutkimuksen odottamattomista huomioista onkin se, että uudenlaiset puhunnan tyypit vaikuttavat tutkimuksen tulokseen. Tämän olen vuosia 2012–2013 käsittelevän otannan analyysissä osoittanut sulkeissa olevin prosenttiosuuksin.

Lähteet

Alma media: Näin syntyy uutinen, opettajan aineisto 3–4-luokkalaisille
http://stream.almamedia.fi/ksa/pdf/3._4._opettaja.pdf (Luettu 2.3.2013)

Herlin, Ilona; Kalliokoski, Jyrki; Kotilainen, Lari; Onikki-Rantajääskö, Tiina 2002: Äidin-
 kielen merkitykset Vaasa: SKS

Jokinen, Arja; Juhila, Kirsi; Suoninen, Eero 1993: Diskurssianalyysin aakkoset
 Tampere: Vastapaino

Journalistiliitto 2011: Journalistin ohjeet,
<http://www.journalistiliitto.fi/pelisaannot/journalistinohteet>
 (Luettu 12.4.2013)

Juntunen, Esa 2012: Muuttaja, äänestä lastesi takia. HS 1.10.2012, A11

Kunelius, Risto 1996: The News Textually Speaking. Tampere: Acta Universitatis Tam-
 perensis, ser. A, vol. 520

Kunelius, Risto 2003: Viestinnän vallassa, johdatus joukkoviestinnän kysymyksiin
 Porvoo: WSOY

Kantola, Anu; Moring Inka, Väliverronen Esa 1998: Media-analyysi, teksteistä tulkin-
 taan. Tampere: Tammer-Paino Oy

Malmberg, Ilkka 1998: Uroot ja naaraat – journalismin kaksi tiedonintressiä.
 Teoksessa: Kantola, Anu; Mörä, Tuomo 1998: Journalismia! Journalismia?
 Juva: WSOY

Markkanen, Kristiina 2013: JSN: Facebook-päivityksiä saa siteerata lehdessä. HS
 19.2.2013, C4

Melajoki, Tommi 2010: Toimittaja brändinä – erottuvuuden etu työmarkkinoilla
http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/16677/Toimittaja_brandina.pdf?sequence=1
 (Luettu 18.2.2013)

Pietikäinen, Sari; Mäntynen, Anne 2009: Kurssi kohti diskurssia.
 Tallinna: Vastapaino

Ridell, Seija 1990: Miten uutinen 'puhuttelee'? Uutisen ja yleisön suhteen tarkastelua
 diskursiiviselta kannalta
 Tampere: Tampereen yliopisto: tiedotusopin laitos

Sipola, Simo 1998: Lisää koskettavuutta – miten käy uutisen?
 Teoksessa: Kantola, Anu; Mörä, Tuomo 1998: Journalismia! Journalismia?
 Juva: WSOY

Tuohino, Lotta 2008: Kurkistus tulevaan. Journalisti, 01/08, 18
<http://files.snstatic.fi/HS/2012/aikajanat/HShistoria/HShistoria.html>
 (Luettu 18.3.2013)

Vanninen, Anna 2012: Potkua pikkuliikkeiden myyntiin pidennetyllä aukiololla.
HS 10.2.2012, A11

Wikipedia, 2013. Mauno Koivisto. [Verkkodokumentti].
http://fi.wikipedia.org/w/index.php?title=Mauno_Koivisto&oldid=12994574
(Luettu 15.2.1013)

HS:n kaupunkiutinen vuonna 1962

Torstaina helmikuun 1 p:nä 1962

HELSINGIN

SATA VUOTTA KAUPANKÄYNTIÄ PÄÄKAUPUNGIN KESKUSTASSA Tavaratalo Stockmannilla merkkipäivä

Stockmannin tavaratalo täyttää tänään sata vuotta. Juhlallisuuksien alkoivat jo eilen liikkeen hallituksen ja johtajiston kunniakäynnillä yhtiön perustajan G. F. Stockmannin, hänen poikensa Karl ja Farns Stockmannin ja entisten korkeimpien johtajien hautaustoimilla. Ilmapäivällä paljastettiin rouva Lampan kivitalon seinässä, Pohjois-Esplanaadin ja Helenankadun kulmassa kilpi, jossa on teksti "Stockmannin kauppahuone toimi tässä talossa v. 1862—1880"...

Tilaisuudessa edustivat Helsingin kaupunkia kaupunginjohtajat Lauri Aho ja J. H. Kivistö. Noin puoli metriä pitkä ja 39 cm korkean metallisen kilven päältä polsti kankaan hallituksen puheenjohtaja, kauppaneuvos Sten Stockmann. Liikkeen toisena virallisena edustajana oli toimintajohtaja kauppaneuvos Herbert Wetterstrand. Lampan talon julkisivuun oli kiinnitetty kilpi "Stockmann 100 v." Talon ikkunoihin on lisäksi sijoitettu tavarantäyttely, jossa on liikkeen perustamisan käytöskuvia.

Muistomitali

Juhlan kunniaksi on Stockmannin lyöttänyt muistomitalin. Sen on suunnitellut professori Väinö

Electrolux

Alkaa suotta kärsikö...
Terveystieteiden tutkimuskeskus...
Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus...
Helsingin yliopisto...
Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus...
Helsingin yliopisto...

Alkaa suotta kärsikö
Terveystieteiden tutkimuskeskus...
Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus...
Helsingin yliopisto...
Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus...
Helsingin yliopisto...

!! Uutuus kodeille !!
Terveystieteiden tutkimuskeskus...
Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus...
Helsingin yliopisto...
Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus...
Helsingin yliopisto...

Laaki- ja Talousvaliokunta
Kokouksia...
Helsingin lähi- ja talousvaliokunta...
Kokouksia...
Helsingin lähi- ja talousvaliokunta...

Ensimmäisiä ilmoituksia, joita Stockmann julkaisi Päivälehdessä.
Aalto on ja siinä on seuraavat aiheet: Etusivulla on kaupan symbolina antiikin raha, johon on kuvattu eteenpäin rientävän, uutta elinvoimaa edustavan nuoren naisen hahmo ja latinankielinen motto "Aina aikaansa seuraava". Takasivulla Helsingin tavaratalokorttelin ylhäältä nähtynä. Nykyiseen tavarataloon liittyvänä näkyy kuvassa professori Alvar Aallon suunnittelema osa. Juhlamilialista lyödään lisäksi pienen muistomitalin, jota jaetaan ostosten yhteydessä.

Kokous...
Suomalainen...
Hedda...
Suomalainen...
Hedda...

Suomalainen
Suomalainen...
Hedda...
Suomalainen...
Hedda...

SEUR
Suomalainen...
Hedda...
Suomalainen...
Hedda...

myös perheen ulkopuolelta. Uusi yhtiö otti haltuunsa neljä tunnettua pääkaupunkilaisliikettä. Ne olivat Pohjoismainen Taloustarpeidenkauppa, Pohjoismainen Villatavara-kauppa, Albion Lamppumakasiini ja Weniiläis-Huonekaluvarasto Rydman & Kni.

Kesäkuussa 1911 oli Stockmannin johto osittanut huomattavaa kaikonäköisyyttä ostessaan tontin nykyisestä City-korttelista, jota rajoittavat Pohjois-Esplanaadinkatu, Keskus- ja Aleksanterinkatu sekä Mannerheimintie. Kaupungin liikkeskus oli vähitellen siirtymässä länteen päin eikä sijainti Senaatin-torin varrella ollut enää paras mahdollinen laajentumiskykyiselle yritysalueelle. Tilanhaatus Unioninkadun kulmatalossa alkoi myös käydä yhä vaikeammaksi.

Vuosina 1915 ja 1919 yhtiö hankki omistukseensa muutkin City-tontit, joten koko kortteli tuli Stockmannin haltuun. Yhtiö oli päättänyt rakentaa tälle paikalle suuren ja nykyaikaisen tavaratalon ulkomaisen mallin mukaan. Kauppaneuvos Arthur Söderholm, Stockmannin toimitusjohtaja vuosina 1925—1947, oli koko valtavan rakennushankkeen liikkeellepaneva voima. Ulkomaanmatkoillaan hän oli perusteellisesti tutustunut Euroopan johtaviin tavarataloihin ja sovelsi vaikutelmiaan liikkeen rakennussuunnitelmaan.

Uusi tavaratalo

Maailmansodan vielä jatkuessa yhtiö julisti palkintokilpailun uuden tavaratalon rakentamiseksi City-kortteliin. Liikkeen johto antoi kilpailun perusteella professori Sigurd Frosteruksen tehtäväksi lopullisten piirustusten laatimisen. Ne valmistuivat vuoden 1917 lopulla, jolloin tavaratalon kipsimallit asetettiin näytteille. Arkkitehdin oman lausunnon mukaan oli ongelman ydin siinä, tulisiko talon kulma oleman pyöreä vai ei. Katuperspektiivin ja rakennuksen sisäisen järjestyksen vuoksi Frosterus valitsi jälkimmäisen vaihtoehdon. Rakennuksen ääri- ja keskiosien jyrkkine katoineen oli määrä ilmentää sekä tarkoituksen yhtenäisyyttä että ankan pohjoisen ilmanalan vaatimuksia. Kesti...

HS:n kaupunkiutinen vuonna 1962

3.2.1962

Herttoniemen äänestysalue n:o 122 voitti valitsijamiesvaalien "äänestyskilpailun"

Muutkin uudet esikaupungit kunnostautuivat

Helsinkiäisten äänestysprosentti nousi äskettäin pidetyissä presidentin valitsijamiesvaaleissa yli 80, mutta mikään ei estä nostamista sitä vielä korkeammaksi sunnuntaina ja maanantaina pidettävissä eduskuntavaaleissa. Valitsijamiesvaalien "äänestyskilpailun" voitti 88,6 %:llaan äänestysalue 122, joka sijaitsee Herttoniemessä Hiihtäjätien kansakoulussa. Hyvänä kakkosena on mainittava Munkkivuoren yhteiskoulun (Raumantie 4) äänestysalue 134, jossa äänestysprosentti nousi 87,2:seen. Kolmannelle sijalle pääsevät äänestysalueet 1 kaupungintalossa sekä 139, joka on sijoitettu Porolahden kansakouluun (Roihuvuorentie 2). Yli 87 %:n päästiin myös 138. äänestysalueella Herttoniemen kansakoulussa Ahmantiellä. Siellä äänesti 87,1 % äänioikeutetuista.

Alle 80 %:n jäivät Helsingissä ainoastaan muutamit äänestysalueet. Niistä mainittakoon äänestysalueet 10 (Helsingin lyseo, Kalevankatu), 73 (Meilahden kansak. Jalavatie), 90 (Käpylä, Koskelan sairaskoti), 94 (Myllykallion kansak.) ja 137 (Maunulan kansak. Kirkkomäentie). Näiden kaikkien äänestysprosentti oli huomattavasti yli 70 lukuunottamatta Koskelan sairaskodin äänestysaluetta, jossa päästiin vain prosenttilukuun 48,1. Muutamissa näistä saattoi äänestäjien määrään vaikuttaa myös äänioikeutettujen suuri määrä. Ei jaksuttu jonottaa ja odottaa vuoroa. Tämä seikka ei näytä kuitenkaan

vähentäneen uusimpien kaupunginosien äänestysinnostusta, vaikka huolestuneet äänestäjät vaalien aikana sitä pelkäsivät. Niinpä esimerkiksi Kannelmäen asukkaat valittivat pitkiä jonoja. Kannelmäessä on valittavana vain yksi äänestysalue (140) ja siellä on äänioikeutettuja 3769 henkeä. Huolimatta vaikeuksista Kannelmäki on aktiivisimpia äänestysalueita. Siellä käytti äänioikeuttaan 85 % äänioikeutetuista. Yhteensä voidaan sanoa, että uusien kaupunginosien asukkaat pääsivät äänestysinnostuksessaan äänestysviikkaustilaston kärkipäähän. Äänestysprosentti oli niissä 85:n molemmin puolin. Johntuukohan innostus siitä, että uudet esikaupungit ovat nuorten helsinkiläisten luvattua maata ja asuma-aluetta. Vaalien järjestelystä vastuussa olevat viranomaiset ovat luvanneet, että seuraavissa vaaleissa perustetaan tiheimmin asuttuihin uusiin esikaupunkeihin lisää äänestysalueita. Nyt sopii tietenkin näyttää, että äänestysalueiden lisääminen on todella tarpeen.

Töölö on vanhastaan sellainen kaupunginosa, jossa äänioikeutetut huolehtivat kansalaisvelvollisuutensa täyttämisestä. Siellä oliin valppaita nytkin ja äänestysprosentti on miltei jokaisessa äänestysalueessa 85 tai sen yli. Hakaniemi, Kallio, Sörnäinen sekä kaupungin keski- ja eteläosat pääsivät äänestysviikkauudessa Helsingin keskimääräiseen äänestysprosenttiin eli 80,3:n tienoille.

Edellämainitut luvut on otettu vielä kertaalleen esille, jotta helsinkiläiset viimekertaisista runsaslukuisemmin rientäisivät vaalivuorille sunnuntaina ja maanantaina. Haluamme samalla muistuttaa maan suurimman kauppalan Imatran ja Helsingin välisestä äänestyskilpailusta, johon Imatra on Helsingin haastanut. Edessä olevissa vaaleissa "punnitaan helsinkiläisten äänestyskunnia ja valvutuneisuus", sanoo kaupunkimme ylipormestari Lauri Aho vetoomuksessaan, jonka Helsingin Sanomat eilen julkaisi. Samalla hän sanoo uskovansa, että sunnuntaina ja maanantaina viidesosa helsinkiläisistä ei enää nuku vaan rientää äänestyspaikkoihin olipa pyry tai

pakkaneen. Maaseudulla saattaa äänestyspaikkoihin olla kymmenien kilometrien matka. Samaa ei voida sanoa pääkaupungin äänestysmatkoista.

OIKE

Kan

68

Paavo Aarnio
FIL.maist.
Kaupallinen neuvos

73

Kirsti Järvinen
Sairaanhoidtaja
Huoltotarkastaja

HS:n kaupunkiutinen vuonna 1962

:o 30 1.2.1962

HELSINGIN SANOMAT

nke
essa

määrän-
alan ra-
eenjohta-
avi Ka-
mukaan
tikaisem-
oimikun-
ijä Yrjö
ä Tauno
njohtajat
no Por-
s puoles-
nikunnan
rkkitiehti
lilääkäri
len kes-
suna jo-
len kau-
loitteesta
touskessa
sairaalan
rahoituk-
ei tullut-
n. Koska
assa kes-
innat voi-
len lain-
i oli kes-
s kasau-
ari kuu-
mat tal-
alunneet
n muu-
1 edelly-
esi sillä-
änastiset
n seudun
sairaala-
1. — PV.

sta
nfaan
INIn
34
S
STYS

Pitkäsillan liikenne vähentynyt 20 %:lla Hakaniemensillan ansiosta Henkilöautoja entinen määrä molemmilla silloilla

Hakaniemen sillan valmistuminen on vähentänyt liikennettä Pitkälläsillalla 20 %:lla huolimatta siitä, että kokonaisliikenne Pitkälläsillalla ja Hakaniemensillalla onkin viime vuodesta lisääntynyt 16 %:lla. Pitkälläsillalla on nyt enemmän tilaa suurille linja-autoille, vaikka henkilöautojen yhteismäärä näillä molemmilla silloilla onkin 48,1 % kokonaisliikenteestä. Viime vuonna mainittu luku oli 47,1 %. Jos Hakaniemensillalle johtavien katujen liikenne saataisiin edes tilapäistoimenpitein nykyistä joustavammaksi, siirtyisivät henkilöautoilijat ilmeisen mielellään ja entistä enemmän uudelle ja upealle Hakaniemensillalle.

Yllämainitut tiedot perustuvat laskentaan, jonka Helsingin kaupungin liikennelaitos suoritti tiistaina ruuhka-aikana eli klo 16—17 sekä Pitkälläsillalla että Hakaniemensillalla. Laskijat tarkkailivat kaupungista ulos soluvaa liikennettä. Saatuja lukuja verrattiin sitten viime vuonna helmikuun 7. päivänä suoritettua laskennan tuloksiin.

Tiistaina ajoi Pitkälläsillaa mainittu tunnin kuluessa 636 henkilöautoa, 118 kuorma-autoa, 6 muuta ajoneuvoa, 215 liikennelaitoksen linja-autoa, 128 yksityistä linja-autoa ja 88 raitiovaunua. Samaan aikaan oli Hakaniemensillan liikennetilasto seuraava: 602 henkilöautoa, 94 kuorma-autoa ja 3 muuta ajoneuvoa. Vastaavat luvut olivat viime vuonna samaan aikaan Pitkälläsillalla: 1047 henkilöautoa, 170 kuorma-autoa, 34 muuta ajoneuvoa, 186 liikennelaitoksen linja-autoa, 118 yksityistä linja-autoa ja 84 raitiovaunua. Hakaniemen silta oli silloin vielä rakenteilla. Kun nämä luvut tilankäytön selvittämiseksi muutetaan ns. henkilöautoyksiköiksi, ilmenee, että tiistaina ruuhka-aikana ylitti Pitkälläsillan 1781 henkilöautoyksikköä ja

Hakaniemensillan 791 henkilöautoyksikköä. Yhteensä näiden siltojen henkilöautoyksikköluku on täten 2572. Viime vuodelta on Pitkälläsillan vastaava kokonaisluku 2222.

Räjähdysmäinen palo toimistossa Porissa

Porissa Iso Kuusikatu 8:ssa sattui tiistai-iltana myöhään uhkaavanlainen tulipalo. Liikennöitsijä Eino Kuusimäki oli konttori-huoneistossaan, kun luultavasti öljykamina räjähti, ja tuli levisi kautta huoneen. Palokunta hälytettiin paikalle, ja Kuusimäki joutui hyppäämään huoneistonsa ikkunasta ulos. Särkyneet ikkunala-
sit viilsivät häneen haavoja. Kuusimäkeä lähettiin viemään Porin yleiseen sairaalaan, mutta auto joutui matkalla kolariin, ja Kuusimäki vietiin edelleen paikalle saapuneella ambulanssautolla. Tuli levisi myös toimiston yhteydessä olleeseen varastohuoneeseen, mutta ei saanut siellä suurempia vahinkoja aikaan. Sitä vastoin toimistohuoneen paloi kokonaan ja samoin tuhoutui liikkeen rahoja ja perimättömiä maksutusotteita. Kuusimäen saamat vammat eivät ole vakavia. — A.

Varkaat veivät aseita ja auton

Tampere, keskiviikkona.

Varkaat murtautuivat Tamperella viime yönä urheiluliikkeen ja veivät sieltä saaliinaan ampuma-aseita sekä niihin sopivia panoksia. Välittömästi sen jälkeen he pakenivat paikalta samana yönä toisaalta kaupungista anastamallaan harmaalla Skoda-pakettiautolla, jonka kummassakin kyljessä on ompelukoneen kuva. Varkaita ja autosta ei toistaiseksi ole saatu mistään päin tietoja.

Murtokohteesta Hallituskadun ja Hämeenpuiston kulmasta sijaitsevasta Oy K. Hjorth Ab:n urheiluliikkeestä oli kadonnut Colt-merkkinen 38-kaliiperinen revolveri, jonka numero on 905772 sekä kaksi 22-kaliiperista Star-pistoolia, joista toisen numero on 481662 ja toisen 693821. Aseiden yhteisarvo on 65.000 mk. Lisäksi varkaat veivät yhteensä 34 kappaletta aseisiin sopivia panoksia.

Varkaiden rikkoessa liikkeen oven lasi-ikkunan päästäkseen sisään lasin helähdys oli herättänyt naapuritalossa huomiota. Eräästä asunnon ikkunasta oli ehditty nähdä vain, että kaksi nuorehkoa mieshenkilöä lähti liikkeestä harmaalla Skoda-pakettiautolla, jonka rekisterinumero on IE 287. Sama auto oli aikaisemmin yöllä anastettu Verkatehtaankatu 5:n kohdalta. Autolla oli helposti havaittavat erikoistuntemerkit molemmilla sivuillaan, nimittäin ompelukoneen kuva ja sana Borletti. Mahdolliset tiurat ampuma-aseista ja autosta sekä niiden anastajista pyydetään ilmoittamaan lähimmälle poliisiviranomaiselle. — T.

Tämä kuv

Mäl

Jy
Kc
kiinte
nitaan
riassa
lahder
leen K
me vu
jässä
jatkuv
siirtyn
koista
teollis
sinom
kunna

Ti

HS:n kaupunkiutinen vuonna 1962

14.2.1962

"Porrastus lieventäisi iltapäivän tungosta"

TUTKIMUS H:GIN LIIKENTEESTÄ

nollisesti esitettynä.

"Hellurimainen ruuhkailken-
ne Helsingissä aiheuttaa tavat-
toman suurta valkeuksia julki-
selle liikenteelle, asemakaavoit-
tukselle ja yhdyskuntasuunnit-
telulle yleensä. Eri matkaiyy-
peistä työmatkat ovat tärkeim-
mä, ja ne osuvat melko tar-
kastit rajoitettuihin vuorokau-
den aikoihin. Liikennetungos
on pahin klo 7-9 välillä
aamulla, kun taas klo 9-10 vä-
lillä työhön menevien luku on
noin puolta pienempi kuin
kummankin edellisen tunnin
kohdalla. Yllivalmasta tavalli-

sin kotiinlähde-aika on klo 16-
17 välillä eli 51,7 prosenttia
kalkista tapauksista. Seuraavi-
na tulevat ajankohdat 17, 15,
12-14 ja 18-20. Työalkojen
porrastus on aamulla suurempi
kuin iltapäivällä. Klo 16:n suuri
tungosuhuippu voitaisiin tä-
hän asiantiltaan puuttamalla
ehkä lieventää."

— Tämä mm. selviää Helsingin
kaupungin tilastotoimiston julkai-
semasta tutkimuksesta, joka suo-
ritettiin pääkaupungissa jo vuonna
1955 väestö- ja asuntotutkimuksen
yhteydessä. Tutkimuksessa ke-
rättiin liikennelaitoksen aloite-
teesta ja pääasiassa myös sen
suunnitelmien mukaan tietoja
helsingiläisten matkoista ja liikk-
kumisesta, laskentapäivänä 9. 11.
Päätarkoituksena oli julkisen lii-
kenteen suunnittelun avustaminen,
mutta samalla saatiin arvokkaita
tietoja matkustamistavoista yleensä
sekä liikenteen rakenteesta.

Raitiovaunut ja linja-auto (bus-
sit) kiistelevät tasaväkisesti käyte-
tyimmän kulkuneuvon asemasta.
Jalkamatkat ovat seuraavana ryh-
mänä, ja jalkaisin kuljetaan mel-
kein yhtä paljon kuin raitiovaun-
nuilla ja busseilla. Noin 6.000 hel-
sinkiäistä tuli työhönsä henkilö-
autolla. Junalla tulleiden luku oli
vain runsaasti puolet edellisistä.
Tässä on huomattava, että juna-
matkoihin osuus olisi tietenkin ollut
suurempi, jos olisi tutkittu kaik-
kien Helsingissä työssä olevien eikä
ainoastaan helsinkiläisten jakau-
tuma. Polkupyörä oli nieman tä-
vällisempi kulkuneuvo kuin juna.
Muiden ajoneuvojen merkitys oli
melko vähäinen. Eri sosiaaliryh-
mien määrärajoja tarkasteltaessa
havaitaan toiseksi vanha sanonta:
työhön mennään seitsemäksi, toi-
meen kahdeksaksi ja virkaan yh-
deksäksi, todetaan tutkimuksessa.

Rautatienorin vilkkain liikennesolmu kohta

Ehdottomasti vilkkain matkojen
pääte- ja vaihtopaikka on Rauta-
tietori (sekä asema). Noin puo-
leen siitä jäivät Erottaja ja Sokos
sekä linja-autosama. Tässä on
huomattava, että tutkimus koskee
vain Helsingissä asuvia henkilöitä,
jolloin valtaosa rautatie- ja linja-
autoaseman käyttäjistä jää ulko-
puolelle. Vilkkaimksi liikennepis-
teiksi todettiin myös Kauppatori
ja Ylioppilastalo. Eri solmupaikois-
sa näyttää tungos olevan pahim-
millaan määrätunnilla klo 8. Usein
sen osuus on lähes puolet aamu-
ruuhkasta, Sokoksen kohdalla yli-
kin. Toiseksi vilkkain tunti eri sol-
mupaikoissa on vaihdellen klo 7 ja
klo 9.

Suurin paine keskustaan

Suurin liikennepaine kohdistuu
keskustaan. Yleisenä havaintona
oli, että keskustaan tehdään run-
saasti matkoja kaikista kaupungin
eri osista. Eniten tehtiin matkoja
Töölöstä. Esikaupungeista johtivat
Lautasaari, Haaga ja Pukimäen—
Tapanilan seutu. Keskustaan suun-
tautuva liikenne jakaantuu ih-
meteltävän tasaisesti eri ajankoh-
tien kesken, todetaan tutkimuk-
sessa.

Ulkokuntalaiset rasittavat

Jos vielä harkitaan, mikä vaiku-
tus ulkokuntalaisilla on todennä-
köisesti tungosajkojen matkavirtoi-
hin, voitaneen olettaa mm. että he
runsailla jatkamatkoillaan rasitta-
vat liikenneväylä ja kulkuneuvo-
ja eri puolilla keskustaa ja vähem-
mässä määrin muuallakin kaupun-
ki-alueella. Tutkimus ei anna luon-
nollisestikaan kokonaiskuvaan Hel-
singin liikennevirroista eikä tun-
goksen maksimirvoista, todetaan
edelleen. Sen sijaan saadaan erittäin
mielenkiintoisia tietoja liikenteen
rakenteesta ja matkustamistavois-
ta, joista arvelaan olevan hyötyä
yhä valkeammiksi muodostuvien
liikenneongelmien ratkaisemisessa.

Varkaus laajentaa asemakaavaansa

Varkaus, tiistaina.
Varkauden kaupunginhallituksen
kokouksessa maanantai-iltana oli
esillä Varkauden asemakaavan laa-
jentaminen. Professori Olli Kivi-
sen toimistolta päätettiin tilata
kaupungin kolmen alueen asema-
kaavat kiireellisyysjärjestyksessä
sitte, että ensimmäisenä saadaan
Kuoppakankaan, toisena Käpykan-
kaan ja kolmantena keskustan
alueen asemakaava. Kuoppakan-
kaan alue on jatkona jo rakennet-
tulle omakotialueelle, kun taas Kä-
pykankaan alueelle muodostuu
uusi omakotiasutus sen jälkeen,
kun viemäri- ja vesijohdot on ra-
kennettu, mihin varataan aikaa
kaksi vuotta. — SM

Indeksi jo 143

Eläinkustannusindeksi nousi
tammikuussa suhteellisen pal-
jon eli pisteen verran, mikä
johtuu lukuisten erilaisten
hintojen kohoamisesta, todei-
tiin lehdellemme eilen aslan-
tuntijähoitoa. Indeksilukema
on nyt 143 oltuun joulukuul-
ta 142. Indeksikomitea ko-
koontuu tietävästi tänään vi-
rallisesti vahvistamaan indek-
silukeman. Indeksit pysyi vii-
me vuoden lokakuuhun saak-
ka lähes vuoden pisteluvussa
140, kunnes se tällöin nousi
141:een. Marraskuussa indek-
si nousi pistelukuun 142.

TUURITALO

N KELLO 20 AULASSA

LE Ojjo Saarnio

orkestereineen

järjestöjä

Y

stanssit

o 20—01

APANEN

ntola * 300:—

HS:n kaupunkiutinen vuonna 1962

3.8.1962

HELSINGIN SANOMAT

Helsingin leirintä- alueet suosiossa

Tähän mennessä 5725 turistia

Helsingin Lauttasaassa ja Laajasalossa sijaitsevien leirintäalueiden suosio on jatkuvasti kasvamassa, ja niissä oleskelleitten koti- ja ulkomaisten matkailijoiden lukumäärä on viime vuoteen verrattuna huomattavasti nousut. Campingalueiden toukuussa tapahtuneesta avaamisesta lähtien on niillä vierailut yhteensä 5.725 turistia.

Urheilu- ja retkeilylautakunnasta kerrottiin lehdellemme, että esimerkiksi Lauttasaassa vierail-

leitten retkeilijöiden määrä on viime vuodesta kasvanut noin 250 henkilöllä. Molemmat kaupungin leirintäalueet avattiin 15. 5. Siitä lähtien on sekä Lauttasaassa että Laajasalossa sijaitsevalla Tullisaaren leirintäalueella kuluneen heinäkuun loppuun mennessä oleskellut yhteensä 5.725 koti- ja ulkomaista matkailijaa. Lauttasaaren osuus tästä vierailijamäärästä on 3.698 henkilöä, joista ulkolaisia yli 50 %. Näitä on ollut 23 eri kansallisuutta, mm. Australiasta, Argentiinasta, Keniasta ja Israelista saakka. Kesän tähänastinen korkein majoitusluku oli 29. 7., jolloin alueelle pystytti telttojaan 339 henkilöä.

Tullisaaren leirintäalueella oleskeli em. yhteismäärästä 2.027 henkilöä, joista vajaa puolet ulkomaisia camping-retkeilijöitä.

Jos verrataan em. lukuja viime vuoden vastaaviin lukuihin, voidaan todeta, että niin koti- kuin ulkomaistenkin retkeilijöiden mielenkiinto pääkaupungin molempia leirintäalueita kohtaan on jatkuvasti osoittanut lisääntymistä. Myös juuri ulkomaiset turistit osaavat entistä suuremmassa määrin suunnistaa tiensä näille molemmille luonnonkauniille campingalueille.

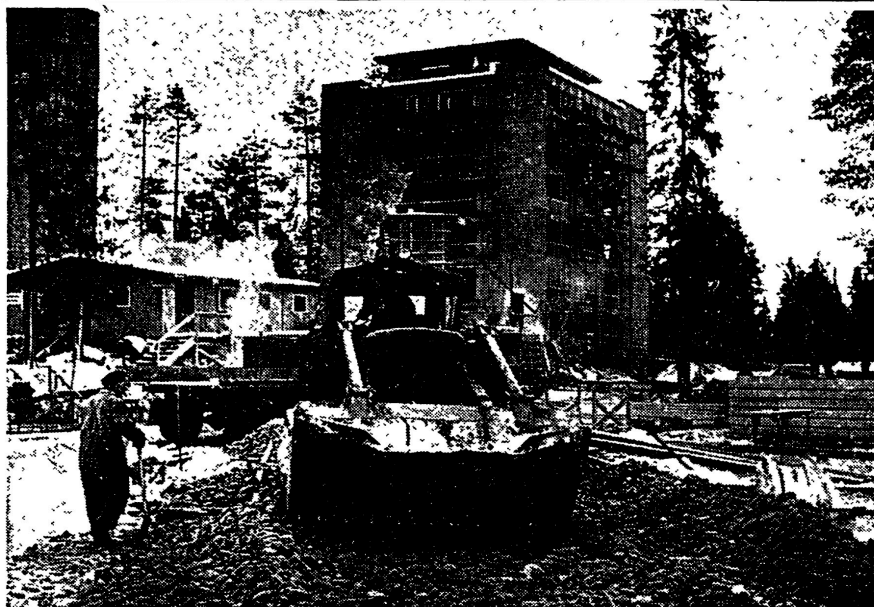
on lehti
dottaa jännityksellä

UOON

HS:n kaupunkiutinen vuonna 1962

20 — 1962 — N:o 32

3.2.1962

Toinen harjaan nousseista Kaivoksen asuntoalueen tornitaloista, joita alueelle tulee kaikkiaan yhdeksän.

Kaivoksen ensimmäiset tornit ovat kohonneet metsän keskelle

Kaivoksella, tuorein tulokas Helsingin ja ympäristön asuma-alueiden joukossa, nousee riipeitä vauhtia metsän keskelle. Aikanaan kuudelle tuhannelle ihmiselle kodin tarjoavan "satelliittikaupungin" alue on Nurmijärventien varrella Helsingin maalaiskunnassa Kannelmäen pohjoispuolella, lähellä Sillbölen muinaista rautakaivosta. Eilen vietettiin ensimmäisten rakennusten, kahden alueen keskiosaan tulevan kuusikerroksisen tornitalon harjannostajaisia.

Asuintalot rakennetaan Postisäästöpankin ja Työväen Säästöpankin asunotosiästäjille ja osaan taloista yritetään saada aravalinaa. 111 hehtaarin laajuiseen satelliittikaupunkiin tulee suunnitelmien mukaan yhdeksän tornitaloa ja 11 kolmikerroksista lamellitaloa, joiden yhteistilavuus on kokonaista 350.000 m³. Asuntoja tulee lähes 2.000. Näiden lisäksi suunniteltuaan kuuluu useita kaksikerroksisten rivitalojen ryhmiä. Kaivoksen asunnoista valtaosa on perheasuntoja. Yksioita alueelle tulee ainoastaan 7,5 % kaikista.

Rakennusten lomaan pyritään jättämään mahdollisimman paljon puuta ja muuta luontoa. Puolet pinta-alasta on varattu puistoa ja muita vapaa-alueita varten.

Esikaupunkirata ja moottoritie

Tilat kouluille, seurakuntatalolle, lastentarhalle ja urheilupaikoille kuuluvat tämän pienoiskaupungin asemakaavaan. Joka on prof. Olli Kivisen tekemä. Ostokeskus tulee tornitalojen "kurkiauran" vanavetien. Ostokeskuksen sivuise kulkee aikanaan asunto-alueen kahteen osaan jakava esikaupunkirata. Ohi tulee kulkemaan myös Tarvontien kaltainen moottoritie.

Vedessä ei fenolia

Alueen sisäiset kulkuväylät on kunta jo pääpiirteittäin saanut siihen kuntoon, että laajan rakennustyömaan liikenne sujuu niillä pitkien. Kunnan työt aloitettiinkin jo ennen muuta rakentamista. Vie-

märi- ja vesijohtoverkoston runko ovat paikoillaan. Yhteiskunnan jäsenille tarjotaan kirkasta pohjavettä. Se otetaan kahdesta syvästä putkikaivosta. Vesi on jo tutkittu ja hyväksi havaittu ja sen on todettu riittävän.

— Puoli vuotta on nyt kulunut siitä, kun Oy Puolimatka alkoi rakentamisen. Muutamien vuoden kuluttua pitäisi kahden tuhannen asukkaan saada katto päänsä päälle arkkitehtitoimisto Aarne Ehojoen piirtämässä taloissa. Ensimmäiset asukkaat muuttavat ensikesänä, kertoi dipl. ins. Aarne Ahlajärven harjakaisjuhlassa.

Massatuotantoa rakennusteollisuudessa

— Kaivoksen tapainen asuntoalue on esimerkkinä massatuotannosta rakennusteollisuudessa. Massatuotannon edut, rationalisointi ja mekanisointi, on tällä tavoin voitu siirtää rakentamiseen. Se taas johtaa asumiskustannusten alenemiseen, totesi puheessaan pääjohtaja Teuvo Auru.

Puola kertoi edelleen uudontyyppisen ns. tavoitesäästämisen tarpeellisuudesta pääomaköyhässä maassamme. Massatuotanto vaatii paljon pääomaa ja palknautittajat voivat tällä tavoin edesauttaa sen muodostamista suoraan omaksi edukseen.

Urakoitsijan puolesta puhui toimintajohtaja A. Puolimatka. Työväen Säästöpankin puolesta pankinjohtaja, tri Mauno Koivisto sekä Helsingin maalaiskunnan puolesta kunnanjohtaja Lauri Lavila. Kiittäessään urakoitsijaa hyvästä yhteistyöstä työntekijöiden luottamusmiehes Pekka Mäkinen toivoi, että pienituloisimmat asunontarvitsijat pääsisivät vastaaisuudessa helpommin oman asunto-osakkeen omistajiksi, mikä pitäisi järjestää lainoituksen turvin.

— Pohjoismaisten sairaanhoitajakoulujen yhteistyöjärjestö aloitti torstaina 9-päiväisen opintokongressin Norjan korkeimmassa sairaanhoitajakoulussa Oslossa. Joka pohjoismaa on lähettänyt kaksi edustajaa.

Henkilöauto törmäsi fankkiauton perään

Kunnanjohtaja sai surmansa

Pori, perjantaina.

Pori-Helsingin vaitteliellä Ulvilan Friitilassa sattui torstai-iliana myöhään järkyttävä liikenneonnettomuus, jossa Harjavallan kunnanjohtaja Pentti Moilanen sai surmansa hänen autonsa törmättyä pysähtyneen tankkiauton perään.

Kunnanjohtaja Pentti Moilanen oli Peugeot-merkkisellä henkilöautollaan tulossa Harjavallasta Porin suuntaan. Hänen saapuessaan noin klo 22.30 aikaan Friitilään oli ylikulkusillalta Jonkun matkaa Porin päin pysäköitynä kuljetusliike Peipon tankkiauto tien laidassa. Jostakin syystä Moilanen ei havainnut pysäköityä tankkiautoa, vaan törmäsi täydessä vauhdissa sen perään. Moilanen joutui auton ohjauspyörän ja istuimen väliin niin kovaan puristukseen, että hänen rintakehäänsä painui sisään, jolloin hän sai välittömästi surmansa. Paikalle saapuneella henkilöautolla onnettomuuden uhri kuljetettiin Porin yleiseen sairaalaan, mutta mitään ei enää ollut tehtävissä.

Onnettomuuden syy selviää tarkemmin suoritettavissa tutkimuksissa. Vielä perjantaina ei ollut varmuutta siitä, oliko tankkiautossa pysäköintivalot päällä onnettomuushetkellä. Ei ole voitu todeta, että Moilassen auto olisi suorittanut jarrusta tai väistöyrityksiä, joten hän ei liene havainnut pysäköityä autoa ennen törmäystä. Pysäköidyn tankkiauton kuljettaja kertoi kuulusteluissa, että hän havaitsi Jonkun pakotin maantietä ja pysäytti ottaakseen sen autoonsa. Kun hän oli juuri päässyt autoon takaisin, kunnanjohtaja Moilanen ajoi hänen autonsa perään.

Kunnanjohtaja Moilanen oli syntynyt Sortavalassa 1928. Hän pääsi ylioppilaaksi Joensuun yhteiskoulusta ja kirjoitettiin Helsingin yliopiston valtiotieteelliseen tiedekuntaan, suoritti kunnallissalun harjoittelua Jyväskylän kaupunginkansliassa ja valmistui hallintoopin kandidaatiksi. Hän toimi Äänekosken maalaiskunnan kunnansihteerinä ja tämän jälkeen Mäntän kauppalansihteerinä sekä siten Valkeakoskella samassa trossa, kunnes hänet valittiin vuonna 1958 Harjavallan kunnanjohtajaksi.

HS:n kaupunkiutinen vuonna 1962

26.6.1962

328 perhettä on saanut jo rintamamiesasunnon

Helsingin Rintamamiesten Asuntoyhdistys ry:n vuosikokouksessa oli läsnä n. 200 rintamamiestä.

Yhdistyksen toimesta rakennetaan asuntoja rintamamiehille, sotaleskille ja sotaorvoille. Näin on jo saatu asunnot kolmen viime vuoden aikana Kaarelaan ja Puotilaan 328:lle perheelle.

Yhdistyksen tämänhetkisestä rakennustoiminnasta mainittakoon, että vuoden 1963 aikana valmistuu Maunulan Suursuolle ja Puotila II:n alueelle asunnot 136 perheelle.

Yhdistyksen varapuheenjohtajan, varatuomari Eino Kihlbergin avatua kokouksen hänet valittiin yksimielisesti myöskin kokouksen puheenjohtajaksi. Erovuoroisten hallituksen jäsenten tilalle valittiin

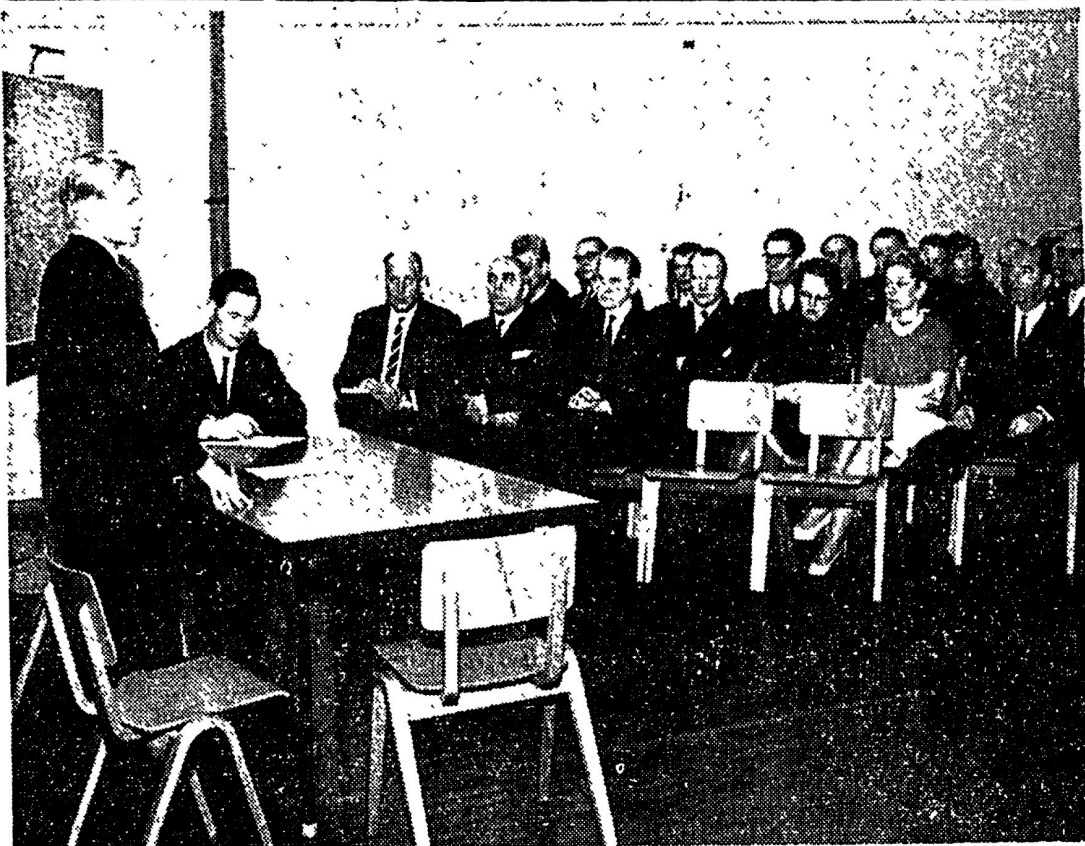
ekonomi Bertel Storskrubb, postivirkailija Urho Liikanen ja everstiluutnantti Paavo Rantanen uutena jäsenenä. Hallituksen muut jäsenet ovat varatuomari Eino Kihlberg, pääluottamusmies Toivo Kallio, toimitusjohtaja Väinö Ahola, hioja Mauno Marjosalo, komisario Lauri Mäkelä ja rouva Tyyne Weckman.

Yhdistyksen puheenjohtajaksi seuraavaksi toimintakaudeksi valittiin uudelleen yksimielisesti jalkaväenkenraali Arne Sihvo.

Vuosikokous käsitteli vielä kysymystä Helsingin Rintamamiesten Asunto- ja Tukisäätiön perustamisesta. Kokous piti uutta toimenpidettä erittäin asiallisena ja antoi hallitukselle valtuudet kehittää asiaa edelleen.

HS:n kaupunki uutinen vuonna 1962

Perjantaina huhtikuun 13 pnä 1962

LEHTIKUVA

Lauttasaaren yhteiskoulussa eilen pidetyssä kokouksessa todettiin urheilu- ja nuorisotalon tarve ja sen saamiseksi paikkakunnalle valittiin toimikunta asiaa edelleen kehittämään. Maisteri Heikka Niittynen kaupungin nuorisotoimistosta piti alustuksen asian johdosta. Kokouksen sihteerinä toimi voimistelunopettaja Teuvo Hassinen.

Lauttasaaren puuhataan urheilu- ja nuorisotaloa

Helsingin kaupunki on vuosittain sijoittanut urheilulaitteisiin eri muodoissa suorastaan tähtitieteellisiä summia. Valitettavasti suurin osa sijoituksista on tehty keskikaupungin tarpeita varten, joten ns. ympäristöalueet ovat joutuneet ottamaan aloitteen käsiinsä saadakseen urheilu- ja nuorisotoimintaa varten tarvittavia kenttiä ja kerho- ja

voimisteluhuoneistoja. Tämän tapaisia aloitteita on tehty jo aikaisemmin mm. Munkkiniemessä ja Tapanilassa, jossa urheilutalo on viimeistelyvaiheessaan. Nyt ovat myös lauttasaarelaiset ottaneet aloitteen käsiinsä ja ryhtyneet puuhaamaan urheilutaloa tähän kaupunginosaan, koska kaupungin taholta ei Lauttasaarta varten ole valmiita suunnitelmia urheilu- ja nuorisotaloa varten.

Tässä tarkoituksessa kutsui Lauttasaarisäätiö eilen Lauttasaaren

yhteiskoulussa pidettyyn kokoukseen asiasta kiinnostuneita paikkakuntalaisia sekä kaupungin edustajia. Tilaisuudessa pitivät kaupungin nuorisotoimiston toimistopäällikkö, maisteri Heikka Niittynen ja voimistelunopettaja Esko Numminen urheilu- ja retkeilytoimistosta alustukset, joissa selostivat nykyistä tilannetta ja suunnitelmia Lauttasaaren osalta.

Alustusten perusteella keskusteltiin tohtori Väinö Pensalan puheenjohtolla Lauttasaaren urheilutalon tarpeesta sekä toteuttamismahdollisuuksista. Asiaa edelleen kehittämään valittiin toimikunta, johon tulivat seuraavat henkilöt: tohtori Väinö Pensala, kirkkoherra Voitto Viro, rehtori Mauri Viitala, talousopettaja Helka Hyyppä ja varatuomari Ojala ja Uno Keinänen.

Kokouksessa esitettiin toivomus, että Lauttasaaren vanha, noin 10 vuotta sitten perustettu urheilutalon kannatusyhdistys jatkaisi talteen toimintaansa varsinkin, kun kaupungin taholta n. 10 vuotta sitten ilmoitettiin, että 60-luvulla on urheilutalon saaminen Lauttasaaren paljon edullisempi.

PuMu saa Lammin

HS:n kaupunkiutinen vuonna 1962

Perjantaina huhtikuun 13 pnä 1962

Helsinki tarvitsee lähivuosina neljä uutta ammattikoulua

Kokonaissuunnitelma valmistunut

Helsingin kaupunki on laatinut kokonaissuunnitelman ammattikoulutuksen järjestämiseksi vuosina 1962—66. Suunnitelman mukaan kaupunkiin olisi perustettava neljä uutta ammattikoulua ja talous- ja ompelualan ammattikoulussa olisi suoritettava uudistustöitä. Neljän uuden ammattikoulun perustamis- ja ylläpitokustannukset nousisivat arviolta 2500 miljoonaan markkaan, mistä kaupungin osuudeksi jäisi 1180 mmk. Vuotuisten käyttökustannusten lisäys olisi 485,5 mmk, josta summasta kaupungin olisi maksettava 240 mmk. Suunnitelman on laatinut ammattioppilaitosten johtokunta. Kaupungin hallitus päätti eilen esittää valtuustolle, että suunnitelma hyväksyttäisiin.

Kokonaissuunnitelma edellyttää, että vuosina 1962—64 rakennettaisiin erikoisammattikoulutalo. Tämä koulu on jo luonnospiirustusasteella ja valtuusto on hyväksynyt siihen sijoitettavien koulujen perustamissuunnitelmat. Vuosina 1963—1964 taas olisi rakennettava Pohjois-Haagan ammattikoulu, joka on suunniteltu lähinnä autoalan kouluksi, vuosina 1964—65 Malmin ammattikoulu, jonka perusosasto olisi rakennusosasto, sekä vuosina 1965—1966 Herttoniemen ammattikoulu, johon sijoitettaisiin mm. sahkoosasto ja ravintalousoosasto. Suunnitelmaan sisältyy kaupungin osallistuminen Taideteolli-

sen oppilaitoksen uuden koulutalon rakentamiseen. Neljään ammattikouluun mahtuisi 2270 oppilasta.

Koulutustarpeen maarittelemisen on tietävästi tuottanut melkoisia vaikeuksia. Tämänhetkistä tarvettakaan ei taysin tunneta, koska viime aikojen tilannetta selvittäviä Helsinkiä koskevia tyovoimatilastoja ei ole olemassa. Johtokunnan mielestä on vielä vaikeampi selvittää tilannetta 5—10 vuoden kuluksi. Suunnitelmaa laadittaessa on aluksi tutustuttu eri komiteoiden sekä prof. Aarno Niinin kaupunginhallituksen toimesta laatimaan tutkimukseen ammattikoulutuksen tarpeesta Helsingissä. Näitä luku-

ja on vielä verrattu opetusneuvos Olavi Isokallion toimesta vuonna 1961 valmistuneeseen selvitykseen koko maan ammattikoulutustarpeesta, jolloin on oletettu Helsingin osuudeksi ammattialasta riippuen 10—25 % koko maan tarpeesta. Tämän lisäksi on otettu yhteys eri alojen työnantaja- ja työntekijäpiireihin ja yritetty saada selville heidän käsityksensä koulutetun työvoiman tarpeesta lähivuosina. Näin saatujen lukujen perusteella on kokonaissuunnitelma hahmoteltu hyvin tietäen, että luvut eivät voi olla ehdottoman oikeita. Kokonaissuunnitelma on laadittava siten, että sitä voidaan myöhemmin joustavasti tarkistaa. Vuosittaisen oppilaspalkkojen vajaus Helsingissä on tällä hetkellä 900 paikkaa.

Kokonaissuunnitelmassa esitetään Käpylään rakennettavaksi vuosina 1962—1963 erikoisammattikoulu, jonka tilavuus olisi 35 500 kuutiometriä. Kouluuun mahtuisi oppilaita 650. Pohjois-Haagan ammattikoulu rakennettaisiin vuosina 1963—1964, sen tilavuus olisi 55 000 kuutiometriä ja oppilaita olisi 690. Malmin ammattikoulu rakennettaisiin vuosina 1964—1965, oppilasmäärä olisi 480 ja koulurakennuksen tilavuus 38 500 kuutiometriä. Herttoniemen ammattikoulu rakennettaisiin vuosina 1965—1966, koulun tilavuus olisi 36 000 kuutiometriä ja oppilasmäärä 450. Uudistustyöt suoritettaisiin talous- ja ompelualan ammattikoulussa vuosina

HS:n kaupunkiutinen vuonna 1962

Keskiviikkona helmikuun 14 pnä 1962

Helsingin saaristolle suomalaisetkin nimet, vuosisataiset nimet säilyvät

Vielä tänä keväänä Helsingin kaupungin nimistötoimikunta ryhtyy tarkistamaan Helsingin edustalla olevan saariston ja rannikon paikannimistöä, jonka monikirjavuutta on pitkään aikaa valitettu. Erityisesti salmien, niemiä ja lahtien nimet ovat tarkistamisen tarpeessa. Nimistö on pääasiassa ruotsinkielistä, paikoin jopa venäläisperäistä. Usealla saarella saattaa olla sama nimi eikä kaikilla paikoilla ole lainkaan nimeä. Nimenomaan on kiinnitetty huomiota suomenkielisten nimien puuttumiseen. Tarkistaminen on tarpeen senkin vuoksi, että esim. maanmittaushallitus, merenkulkuhallitus ja puolustuslaitos ovat laatineet Helsingin saaristosta ja rannikosta omat karttansa ja antaneet saarille, salmille ja luodoille omat nimensä. Paikannimikirjavuus johtuu siis yhteistoiminnan puutteesta. Asia aiotaan nyt korjata edellämainittujen laitosten ja kaupungin yhteisvoimin.

Saariston paikannimien tarkistamiseen on monta käytännön syytäkin. Eräs sellainen on saaristoretkellisen ja purjehtimisen välttämättömyyden vuoksi. Helsingin Sanomille kaupunkigeodeetti Lauri Kärkkäinen on retkeilytöistä on mielenkiintoista tietää, missä he liikkuvat ja mikä on tuon ja tuon salmen ja luodon nimi. Onnettomuuden tai kaloamistapauksen sattuessa poliisi ja palokunta

tai merivartiolaivos tarvitsevat täsmälliset tiedot mahdollisesta onnettomuuspaikasta tai ainakin siitä, mitä salmia ja minkä nimen tai saaren rantoja retkeilijät ovat ilmoittaneet purjehtivansa. Hyvä esimerkki salmien nimetömyydestä ovat esim. Lautasaaren salmet, jolla ei ole nimiä. Väkintöuusi nimi puuttuu myös Kuusisaaren ja Lehtisaaren salmilla mainitsemme vain nämä aivan kaupungin lahvavedet.

Vuosisatoja vanhoja nimiä ei missään nimessä tulla hyökkämään, jaksuttaa geodeetti Kärkkäinen. Tarkistuksessa käytetään apuna mm. vanhoja karttoja ja kaikkia saatavissa olevia näiden paikkojen nimistöön liittyviä tietoja. Suomenkielisiä nimiä vanhoissa kirjoissa ei tietenkään ole, joten uudet nimet on keksittävä, jollei nimeksi voida ottaa esim. saariston asukkaiden antamaa nimeä. Joka tapauksessa pyritään siihen, että suomen- ja ruotsinkielinen nimistö vastaa toisiaan.

Saarien ja salmien nimien tarkistuksen yhteydessä otettaneen käsiteltäväksi myös Helsingin satamanimistö. Satamien eri laiturit ja satama-alaat esim. kolleeralaitas ovat joko uusia ja tarkoituksenmukaisempia nimien tai entisten nimien täsmennyksen tarpeessa.

Länsi-Tonttu ja Itä-Tonttu

Länsi-Tonttu ja Itä-Tonttu ovat sellaisia saarien nimiä, joita ei nyripistelemättä käytetä. Nimistötoimikunnan sihteeri maist. Leo A. Pesonen mainitsi, että näiden saarien oikea nimi on Tokan. Muita tonttujen nimiä ovat Tokan, Kuka liekään tällaisen väärin keksinyt.

Helsingin saariston nimistöä ei suinkaan olla aivan ensimmäistä kertaa uudistamassa. Jo vuonna 1854 silloinen kadunimikomitea ehdotti uusia ja varsinkin suomenkielisiä nimiä kymmenille pikkusaarille ja luodoille, mutta ehdotus hautautui kaupungin kiinteistölautakuntaan. Mainittakoon silloin ehdotetuista nimistä mm. seuraavat: Lyökkiluoto (Löcklilpan), Länsitoukki (Västertokan) ja Mustapauha (Svarthådan). Suomeninanan väylän varrella sijaitseva Katalajalo ehdotettiin nimettäväksi Katajietoksi, jotta sitä ei sekoitettaisi ulkomerellä olevaan kaimaan.

Nimistötoimikunta ja kaupunkimittausosasto tulevat käyttämään apunaan paitsi vanhoja ja uusia karttoja myös maist. Oscar Enckellin paikannimistökimusta, jonka hän teki viime kesänä kaupungin myöntämän stipendin turvin. Hän haastatteli mm. vanhoja kassalijoja ja muita saarten asukkaita ja keräsi mielenkiintoisen paikannimimateriaalin. Nimien tarkistusta ei kuitenkaan suoriteta yksinomaan kirjoituspöydän ääressä, vaan tarpeen vaatiessa nimistötoimikunta lähtee maastoon katsomaan, millaisia luodot ja saaret ovat. Voihan olla, että uusi nimi on annettava maaston mukaan, jos muita johtolankoja pitkin ei päästä hyväksyttävään tulokseen. Työtä riittää koko vuodeksi. Työmaaila on laajuttu, sillä se ulottuu Espoon rajalta Sipoon rajalle. Toistaiseksi ei ole vielä päätetty, miten kaus ulkomerelle tarkistus ulotetaan.

Lian keapat kadut kantona kassessa

Asemakaava, joka käsittää Pitäjänmäellä 46. kaupunginosan luoteisosa, oli maanantaina yleisten töiden lautakunnan käsiteltävänä. Lautakunta ei katsonut voivansa hyväksyä ehdotusta pääasiassa alueelle suunniteltujen katujen kapeuden vuoksi. Tätä ennen ovat kiinteistövaliokunta ja katurakennusosasto ilmoittaneet puoltavansa ehdotusta.

Tarkemmin sanottuna po. asemakaavaehdotus käsittää noin 69 ha:n suuruisen etelaosan Konalan kylästä rajoittuen lännessä ja etelässä Espoon kunnan Mäkkylän ra-

kennuskaava-alueeseen sekä idässä Reimarian asemakaava-alueeseen. Maa tällä alueella on suurimmaksi osaksi yksityisten omistamaa sekä järjestelmättömästi palstoitettua ja taajaan rakennettua. Alueen asukasluvuksi on arvioitu 3000 henkeä.

Alueen katuverkosto on pyritty jäsentelemään niin, että kokoojakaduiksi tulevat Konalantie, Henrikintie ja Kyläkirkontie, jotka on ehdotettu levennettäväksi 26, 15 ja 12 metrin levyisiksi. Varsinaisia asuntokatuja ei ole mainittavasti levennetty.

Vielä rakentamattomat alueet on asemakaavassa jätetty puistoiksi, joiden yhteinen pinta-ala on 15,4. Kaupungin omistamat sekä eraat muut tontit on merkitty yleisten rakennusten tonteiksi. Varsinaista liikekeskusta ei ole pidetty tarpeellisuutena. Suurin osa asutuksesta tulisi edelleenkin olemaan matalaa huivilamaisia asutusta. Kaksi- ja kolmiketteroksille taloille on suunniteltu eräitä tontteja. Reimarian pohjoispuolella oleva alue on vaarattu pienteollisuus- ja varastoalueeksi. Ryhmäpuutarhaa varten on varattu noin viiden hehtaarin suuruinen alue.

Välittömästi vanhaisten jälkeen oli painotekniikkakurssille osallistuneen tämän alan varsinainen esittäjä E. Lindstedt, dipl. ins.

Offset-työstö

Samanlaisesti kun maasamme ensimmäistä kertaa annetaan ryhmäopetusta offset-painotekniikassa Suomen Teknillisen Seuran yhdessä Graafisen Tutkimuslaitoksen ja Suomen Paperi-Insinöörien Yhdistyksen kanssa järjestämällä kurssilla Helsingin Opettajakorkeakoululla, valmistettiin insinööriatolla maan ensimmäistä offset-työstöä näyttelyä, jonka avajaisilaisuutta vietettiin eilen. Lähes kaikki graafisen alan maahan-tuotajat ja muut yritykset ovat osallistuneet näyttelyyn esitellen erilaisia painovärejä, painolevyjä ja filmejä sekä muuta materiaalia ja korkeatasoisia kirjapainotutettua. Avasanoissaan mainitsi johtaja H. O. Ylikangas mm: Kirjapainotaito pysyi vuosisatojatasolla, iolle Gutenberg oli sen pe-

Kutina -hälytyskello ihossa

Varsin monissa taudissa, kuten esim. sokeritautissa, jalkasillassa, kasvoissa jne. voi kutina esiintyä eräänä oireena. Tällöin kutina saattaa alkaa jo paljon ennen taudin esille tuloa ja olla tavallaan hälytyskellona ihossa. Kutinan jatkuessa itsestään on voimakkaana on paikallaan turvautua lääkäriin perussyy toteamiseksi ja parantamiseksi. Hoidon jälkeenkin kutina saattaa jatkua vielä pitkän aikaa. Syiden ei kuitenkaan aina tarvitse olla kovin vakavia. Kutinan saattaa aiheuttaa myös allergisuus eri aineita kohtaan, ruuansulatushäiriöt, hermostolliset tekijät tai kuiva ja epäpuhdas iho. Voimakkuudesta riippuen voi kutina hyvinkin kiusallisella tavalla häiritä normaalia elämäntapaa. Viimeaikaisiin tutkimuksiin nojautuen on Pohjolan Lääketiedes Ouy Medipolar kehittynyt kutinaa nopeasti vaikuttava Derment-linimentti, joka imeytyy ihoon heti ja poistaa kutinan välittömästi. Tämä opteekkeista saatava Derment-linimentti on käytössä kaikinpuolin miellyttävä. Se on melkein hajuton, ei tahraa eikä ärsytä arkaakaan ihoa ja sopii käytettäväksi ihon kaikissa kohdissa.

(Ilmoitus)

HS:n kaupunkiutinen vuonna 2013

A 20 HELSINGIN SANOMAT LAUANTAINA 23. HELMIKUUTA 2013

KAUPUNKI

Helsinki tekee pyöräteitä
Tanskan malliin

Autoilijat, pyöräilijät ja kävelijät erotetaan katutilassa eri korkeudelle. Muutaman sentin korkeuseron toivotaan rauhoittavan nykyistä sekavuutta.

Marja Salomaa HS

MANNERHEIMINTIEN ja Runeberginkadun uusilla pyöräteillä Helsinki ottaa mallia Kööpenhaminasta.

Autot, pyöräilijät ja jalankulkijat erotetaan reunakivien avulla omille kaistoilleen, jotka rakennetaan eri korkeudelle.

Kolmitasomallin korkeuseroja ei ole vielä lyöty lukkoon. Rakennusvirasto seuraa, millaisia kokemuksia saadaan Jätkäsaareen rakennetuista ensimmäisistä katuosuuksista.

”Yleensä erot ovat aika pieniä. Kööpenhaminassakin kyse on muutamista senteistä”, sanoo Helsingin Polkupyöräilijöiden puheenjohtaja **Janne Nurminen**.

Järjestely tuo liikenneinsinööri **Niko Palon** mukaan selkeyttä etenkin jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden liikkumiseen.

HELSINKI satsaa yksisuuntaisiin pyöräteihin tärkeimmillä läpiajoaväylillä.

Mannerheimintiellä pyörille on napattu tilaa jalkakäytävästä, joka kapeimmillaan on vain kolme metriä leveä Kiasman ja Musiikkitalon välissä. Kapeimmille katuosuuksille ei tehdä kolmitasoratkaisuja.

Mannerheimintiellä uusia pyöräteitä sovitellaan noin 1,5 kilo-

FAKTA

Pyörätie vai -kaista?

- Pyöräkaistalla tarkoitetaan pyörille erotettua osuutta ajoradasta. Pyöräkaista on aina yksisuuntainen ja autojen kanssa samassa tasossa.
- Pyörätie on erotettu reunakivellä ajoradasta. Se voi olla joko yksi- tai kaksisuuntainen.

metrin matkalle Postitalolta Töölön Kisahallille saakka. Urakka maksaa noin 1,7 miljoonaa euroa, koska liittymäjärjestelyt Baanan kanssa ovat vaativia.

Vastaavasti Runeberginkadun pyörätiet Mannerheimintieltä Töölöntorille maksavat noin puoli miljoonaa euroa.

Jos päätöksenteko etenee pitkittä, molempia urakoita voidaan rakentaa vuoden 2014 syksyllä.

ENSI vuoteen tähdätään myös Helsinginkadun kokonaisremontissa, jossa koko katu käytännössä rakennetaan uusiksi Hämeentien ja Kirstinkadun välillä. Noin 1,5 miljoonan euron hankkeessa rakennetaan omat kaistat ratiikoille ja pyöräilijöille.

Kaupunkisuunnittelulautakunta käsittelee liikennesuunnitelmia tiistaina.

Kesän korvalla kaupunki pääsee rakentamaan pyörätietä Nordenskiöldinkadulle Taka-Töölöstä Reijolankadulle. Töihin voidaan ryhtyä, koska viimeinen valitus on kumottu korkeimmasa hallinto-oikeudessa.

HS:n kaupunkiutinen vuonna 2013

PERJANTAINA 22. HELMIKUUTA 2013 HELSINGIN SANOMAT A 19

Ekolampun keräyspisteet ovat harvassa

Energiansäästölamppeja ei voi vielä kierrättyspisteisiin. Isoimmat kaupat alkavat ottaa niitä vastaan vasta toukokuussa.

Tuomo Heikkola HS

ENERGIANSÄÄSTÖLAMPUILLE on keräyspisteitä Helsingin seudulla hyvin harvassa.

Tavallisissa kierrätyspisteissä ekolamppea sisältävälle lampulle ei ole säiliötä ja vanhat lamput kelpaavat tällä hetkellä vain muutamalle kaupalle.

Käytettyä lampusta eroon huavalle jää vaihtoehdoksi kevään kiertävä romuauto, Sorttiasema tai erityinen vaarallisen jätteen kontti.

Konttia on kuitenkin harvassa, esimerkiksi koko Helsingin alueella alle 30. Sekajätettiin ei saa heittää niin energiansäästölamppeja kuin loisteputkeakaan.

HELSINGIN seudun ympäristöpalvelun (HSY) jätehuollon ohjelmajohtajastaava **Leif Bergström** pitää tilannetta kiusallisenä: "Pakotetaan käyttämään, mutta keräys on vaikeasta." Lampujen keräys ei ole HSY:n asia, vaan lain mukaan sen järjestäminen on lampunval-

mistajien vastuulla. Vaarallisen konttikeräyspalvelun jätteen ovat tuottajat osantee HSY:lä. Keräilyn järjestämiseen kaupoissa laki antoi aikanaan pitkän valmisteluajan.

MUUTOS on siksi vasta tulossa. "Toukokuussa energiansäästölamppeja alkavat ottaa vastaan kaikki yli 200 neliömetrin erikoisliikkeet ja yli 1000 neliömetrin elintarvikeliikkeet", sanoo Kaupungin liiton elinkeinopolitiikan asiantuntija **Marja Oja**.

Sekajätteen energialamppeja ei saa heittää.

Nykyinen laki ei velvoittaisi kauppia vanhan lampun vastaanottoon mutta kuin uuden osan yhteydessä, mutta lakia odellaan siltä osin muuttamassa. Samalla vastaanottovoittoa poistetaan pienemmiltä kaupoilta kokonaan.

"Se läi nykyiseen lakiin vähän vahingossa. Keräily pienissä kaupoissa olisi tila- ja turvallisuus- syistä hyvin vaikeaa järjestää", sanoo **Oja**.

Päättykö suurin osa lamppeista ekolamppeista vielä kaupoille? "En ihan niin sytkäsiä jätteiksi", sanoo lampunvalmistajien Filp-yhdistyksen asiamies **Pertti Kaunamaa**. Hän luottaa suomalaisten tunnollisuuteen.

"Loisteputkista Suomessa palautuu sentään 65 prosenttia Keski-Euroopassa vain noin 30". Energiansäästölamppeista palautuslupia ei ole vielä voitu laskea. Niden myynti kun on päässyt vauhtiin vasta viime

vuosina ja lampujen käyttöikä pitkä. "Ehkä puolet tulee leikkeseen." Kauppien liitto aloittaa tiedotuskampanjan uudesta keräysohjasta myyjien koulutuksen aiheeseen ensi kuussa.

HS KYSY Mitä teet käytetyille energiansäästölampuille?

Tuomo Heikkola HS, kuvat: Leif Rosas

Helsingin Kampin Anttilan lampuosastolla asiakkaat tiesivät hyvin, että ekolamppea sisältävää lamppea ei pidä laittaa sekajätteisiin. Keräyspaikatkin tunnetaan mainiosti.

Irja Haili
Kontala

"Kontalassa on kontti vaarallisille jätteille. Vien sinne, sillä tiedän, että roskini ei saa laittaa. Kontti on lähellä kotiani, joten helppo sinne on viedä."

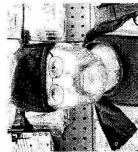
Jarmo Peltonen
Malmi

"Kyllä se muiden roskien sekaan joutuu, vaikka tiedän, ettei pitäisi. Jossain yksikeskeään varressa olisi sähkörokkimikaromulle paikka, mutta ei sinne asti lampu lähtee yhtä lamp-pua viemään."

Terhi Kivistö
Munkkiniemi

"Varastoin ja vien le-välillä keräilyautoon. Harmi, kun se ei enää kulje kuin kerran vuodessa. Lampuillekin pitäisi olla joku korttelikeräyspaikka, ei vanha jalka kävelijä kauas ja autoa en voi enää ajaa."

Tanne Laajalahti
Kallio

"Keväisin vien keräys- autoon, se ei ole mikään ongelma. Roskin en heitä koskaan, loisteputket jo sen opetti. Tuunen hyvin nämä lamppeasiat, kun olen eilohopealle al-terginen."

HS:n kaupunkiutinen vuonna 2012

Muuttajien lapsilta loppuvat pulpetit

Kirkkonummella on paineita rakentaa lisää luokkatilaa.

Esa Juntunen HS

”HEI hei kulta. Ole reippaasti.” Näihin sulosanoihin on äideillä ja isillä vain sekunteja aikaa. Lapsilla on kiire kouluun ja vanhemmilla töihin, joten hellydenosoitukset vaihdetaan autoissa ala-asteen pihalla Kirkkonummella.

KIRKONKYLÄN koulun kentän lapsiruuhka kuvaa kunnan tilannetta. Junoreita on kaikkialla, koska perheitä muuttaa pääkaupunkiseudulta.

Niin teki myös **Jouko Saras**, joka kuskaa **Aamu**-tytärtään. Tulijat eivät ole yksinomaan hyvä asia, sillä lapsiperheet tarvitsevat palveluita ja palvelut tehdään rahalla.

”Taloudenpidon pitäisi olla

KUNTAVAALIT 28. 10. 2012

HS kiertää Helsingin seudun kymmenen kehyskuntaa ja kertoo, mistä niissä keskustellaan kuntavaalien alla. **Osa 10/10. Sarja päättyy.**

tarkkaa. Kunta ei saisi ottaa liikaa velkaa”, Saras sanoo.

Suloisuuksia jakavat vanhemmat kertovat, että kouluihin ollaan nyt tyytyväisiä. Muuttoliikekin on toistaiseksi hidastunut.

Ongelma onkin tulevaisuus.

”**UUSI** koulu vähentäisi painetta nykyistä koulukeskusta kohtaan. Väestö kasvaa koko ajan, ja oppilaspaikkoja tarvii-

taan lisää”, vahvistaa sivistystoimen suunnittelupäällikkö **Eeva Viitala**.

Perusopetuksen piirin tulevien määrä kasvaa tämän vuosikymmenen aikana noin 600 lapsella. Laskussa ovat mukana vain Kirkkonummella jo nyt asuvat lapset. Kukaan ei tiedä, paljonko heitä tulee lisää, kun uusia asuinalueita kaavoitetaan.

Uuden koulun rakentamisesta on kiistely jo kymmenen vuotta. Päätäjät ovat torpanneet sen toistuvasti.

”Ei varmaankaan ole ollut rahaa tai halua ja on epäilty, ettei ole tarvetta rakentaa. Kuusi selvitysryhmää on todennut, että tarve on.”

Tuo päätös on seuraavien valtuutettujen käsissä, jos he haluavat nostaa sen esille.

Päätäjät joutuvat pohtimaan, mihin rahaa laitetaan. Tulossa on myös terveysseman laajennus, uusia päiväkotiteja ja vanhojen päiväkotien

saneerauksia.

Kirkkonummi ei ole yksin. Liki kaikissa kehyskunnissa taapainoillaan terveyspalveluiden sekä kouluratkaisujen ratkaisun kanssa.

UDELLE koulukeskukselle kaavaillaan paikkaa kuntakeskuksen itäpuolelle. Hanke ei saa varauksetonta hyväksyntää vanhemmilta.

”Tykkään siitä, että luokkakoot pysyvät sopivan kokoisina, eikä niin, että rakennetaan suunnattomia komplekseja”, sanoo **Tanja Ihatsu-Mäkelä**.

Perhe on niin ikään muuttanut Kirkkonummelle Helsingistä.

Kun tulevaisuuden kouluista palataan tähän päivään, vanhempia huolettaa opettajien riittävyys.

”Päiväkodista lähtien pitäisi olla joku kuri. Muuten se näkyy rauhattomuutena ensimmäisellä ja toisella luokalla”, jouko Saras sanoo.

Espoo, Vantaa ja neljä muuta kuntaa yrittävät välttää pakkoliittoksilta

Ministeritreffit ilman Helsinkiä

Metropoliministeri Kiuru lupaili HS:n saaman yhteenveton mukaan tukea löyhälle yhteistyölle.

Katja Kuokkanen HS
Jonas Laitinen HS

HELSINGIN naapurikunnat jättivät tiistaina Helsingin ulos tapaamisesta metropoliministeri **Krista Kiurun** (sd) kanssa. Espoon ja Vantaan kaupunginjohtajat **Jukka Mäkelä** (kok) ja **Kari Nenonen** (sd) sekä neljä kehyskunnan edustajaa tapasivat Kiurun salissa Helsingillä.

"En ole ollut tilaisuudessa, jossa on käsitelty kuntarakenteita. Tapaasin tiistaina Kiurun, mutta olimme kahden ja puoleksi. Assumme asuinuudistamisesta", totesi **Jussi Pajunen** (kok), HS:lle. "En ole ollut missään sellaisessa kokouksessa, jossa olisi käsitelty kuntarakennetta", totesi **Jukka Mäkelä**. Hän on Helsingin kaupunginjohtaja. Mäkelä kuitenkin lupautuu keskustella Mäkelän kanssa, jos se on mahdollista.

TAPAMISEN kehoitukseksi osittain Espoon Mäkelä. Hän on Helsingin kaupunginjohtaja. Mäkelä kuitenkin lupautuu keskustella Mäkelän kanssa, jos se on mahdollista.

dun kuntaliitostarpeita. Kun metropolilaitteen kuntarakennetta tarkastellaan, mieluista pitää katsoa myös seudun ja erityisesti Mäkelän ja Pajunen. Mäkelä on Espoon kaupunginjohtaja ja Pajunen on Helsingin kaupunginjohtaja. Mäkelä on Espoon kaupunginjohtaja ja Pajunen on Helsingin kaupunginjohtaja. Mäkelä on Espoon kaupunginjohtaja ja Pajunen on Helsingin kaupunginjohtaja. Mäkelä on Espoon kaupunginjohtaja ja Pajunen on Helsingin kaupunginjohtaja.

KAPINARHYHMÄN tapaamisesta Kiurun kanssa on viiteenotto, jonka HS sai halluunsa. Sen kokoa kertoi ministeri **Krista Kiuru** (sd) Espoon ja Vantaan kaupunginjohtajat **Jukka Mäkelä** (kok) ja **Kari Nenonen** (sd) sekä neljä kehyskunnan edustajaa tapasivat Kiurun salissa Helsingillä.

Kiuru vaihteessa odotetaan koko Suomen kuntaliitosten ensisimmäisiä karttauutoksia. Niistä vastaa kuntaministeri **Henna Virkkunen** (kok). Metropolipolitiikasta vastaava asuntoministeri **Krista Kiuru** (sd) HS:lle, että hän ja Virkkunen "parittavat yhdessä" olla kommentoituja tapaamisista Helsingin ja Vantaan kaupunkien välillä.

TAPAMISEN kehoitukseksi osittain Espoon Mäkelä. Hän on Helsingin kaupunginjohtaja. Mäkelä kuitenkin lupautuu keskustella Mäkelän kanssa, jos se on mahdollista.

Krista Kiuru

Henna Virkkunen

yhteistyöhön. Sitä on kokeiltu 7-8 vuotta. Se toimii vain, jos on helppoja asioita ratkaistavana... Ei olisi yllätys, jos kuntakartan ensivertailussa olisi har-

maata pääkaupunkiseudun kohdalla. HS:n tietolenkantaan Virkkunen on asettamassa kaksi selvityshenkilöä tutkimaan alueen kuntaliitetyksiä. "Tapaustarkastelussa on ha-

vaituisia erityisuuksia. Kokoontuu ajalla kuntaliitettä, josta se ei ole vielä päättynyt. Arvo keskuskaupunkien johtajien ja metropolilaitteen johtajien kanssa on käsitelty ja Herra Kirrinmäki.

PÄÄKAUPUNKISEUDUN kuntayhtymien puheenjohtajat vakauttavat ettei eripuraa ole kansanedustaja **Tommi Backman** (sd) sanoa. Ettei SD:n viriä haastaa Virkkusen valmistelmaa kuntareformia Kiurun johdolla. "SD:llä ei ole riittävästi operatiivista. Tämä on hallituksen väkivaltainen hanke", Backman sanoo.

Näkemyseroakin on. SD:n mielestä alueelle tarvitaan kuntaliitoksen lisäksi ylimääräinen metropolilaitteen ja metropolilaitteen johtajien kanssa on käsitelty ja Herra Kirrinmäki.

"Kuntaliitteenä tullaan väkivaltaa Suomessa", Backman sanoo. Kokoontuu viin iltoja on ollut. Seutuhallintoa vastaan. **Vapaavuoren** (kok) mukaan on selvää, ettei ainakaan pelkkä metropolihallinto riitä. "Hallitusohjelmassa lukee, että pääkaupunkiseudun KLP:ään tulisi ottaa huomioon neudistukset ovat täällä erityisen tärkeitä", hän sanoo.

TAUSTA

Pääkaupunkiseutu odottaa kuntaliitosten eripuraisena

Metropolipolitiikasta vastaava asuntoministeri **Krista Kiuru** (sd) arvioi keskiviikkona julkisuuteen, että Helsingin seudun kuntien on odotava toisaalta metropolilaitteen yhteistyön tuloa. Vaino ei ole tyypillinen kuntien asema. Sitä odotetaan kesäkuussa ja asuntoliikkeen ja asuinalueiden erityispiirteiden osalta. Kiuru on Helsingin kaupunginjohtaja. Hän on Helsingin kaupunginjohtaja. Hän on Helsingin kaupunginjohtaja. Hän on Helsingin kaupunginjohtaja. Hän on Helsingin kaupunginjohtaja.

HS:n kaupunkiutinen vuonna 2012

Kymmenet sillat rappahtuvat

Tiesuolaus on nopeuttanut betoni- ja terässiltojen rapistumista. Hakaniemen silta on jo saattohoidossa.

Johanna Mannila/HS

HAKANIEMEN silta on niin huonossa kunnossa, että sen korjaaminen tulee jo kalliimmaksi kuin uuden sillan rakentaminen.

Vuonna 1961 valmistunut betonisilta on rakennusviraston erikoistarkkailussa, sillä silta olisi pitänyt korjata jo kymmenen vuotta sitten. Erikoistarkkailua varten sillan rakentamiseen on asennettu anturit, jotka mitaavat jatkuvasti sillarakenteiden käyttäytymistä ajoneuvokuorman alla.

Anturitarkkailulla varmistaan, ettei silta romahda aikanaan ylittäen.

SILTA on joka tapauksessa jo saattohoitovaiheessa, arvioi projekti johtaja **Timo Rytönen** Helsingin rakennusvirastosta.

Tiesuolaus ja kostea meri-il-

maa euroa. Jos korjauksissa paljastuu vakavia teräskorroosiovaurioita, hinta nousee entisestään.

Sillan perustorjous on siten tynyt, koska sillan kohtalo liittyy vuosien ajan keskusteluihin liianhankkeeseen, joka on tällä haavaa jäissä.

Lokakuun kuntavaaleissa valittava uusi valtuusto pöytäpäätämään, mitä sillelle tehdään. Vaihtoehtona on kallis korjaus tai purku ja uuden rakentaminen.

Sillan paikalle voitaisiin rakentaa matala, nykyistä paljon tyylitkäämpi kaupunkisilta.

Paikalle ei tarvita korkeaa siltaa väyjoja varten, koska Siltavuorensalmessa, Siltavuorensalmessa ja Hakaniemenrannassa kulkee vain pieniä moottoriveneitä ja korkeasarenn liikennöivä vesibussi.

Uuden, laivanomaisen sillan hinnaksi arvioitiin kolme vuotta sitten tehdyssä kunto-

viellä raskaita erikoiskuljettajia satamaan.

HELSINGIN sillat ovat hyvin erikokoisia. Esimerkkejä pienimmistä huonokuntoisista silloista löytyy pyörätieksi muutetun satamaradan eli Baanan varrelta. Kaikkein pienimmät puistosillat voidaan kuitenkin viedä kuorma-autolle. Korjattavaksi jollekin pajalle.

Turun Myllysilan kaltaista siltaongelmaa ei ole vielä tullut Helsinkiin. Vuonna 1975 rakennettu Myllysilta alkoi notkua heti valmistuttuaan ja se oli pakko sulkea 2010, kun sillan rakenteet pettivät ja silta painui yli metrin.

Ativan kaikkia kaupungissa sijaitsevien siltojen korjauksia ei helsinkiläisten tarvitse maksaa, sillä kaikkien isojen ulosmenneiden siltojen perusrakenteet kuuluvat valtion liikennevirastolle.

selvityksessä kymmenen miljoonaa euroa.

SILTOJEN korjauksella kasvaa Helsingissä koko ajan, joten siltojen kuntolohkajakauma on surullista katsottavaa.

"Hyvässä kunnossa olevia siltoja on vähän, mutta erityisen siltojen määrä kasvaa koko ajan", Rytönen kertoo.

"Hyväkuntoisia siltoja on vielä omeksi enemmän kuin huono- ja erittäin huonokuntoisia siltoja. Huolestuttavaa on, että hyväkuntoisten siltojen määrä laskee samalla kun huonokuntoisten määrää nousee."

Esimerkiksi Vuosaaren silta on huonossa kunnossa, ja sillä on samanhaltien taipumisoongelma kuin köydellä.

"Se ei omeksi ole kantavuusongelma", Rytönen korostaa Vuosaaren sillan kauffa ei kuitenkaan voida

ajoneuvoa, jotka ovat menossa joko keskustaan tai Lahden tien suuntaan.

Viereinen, kiveä rakennettu Pihäsilta valmistui sata vuotta sitten ja on yhä hyvässä kunnossa.

HAKANIEMEN sillan korjaus maksaa yli kymmenen miljoonaa

ma ovat nopeuttaneet sillan betoni- ja teräsrakenteiden rapistumista. Silta oli myös ilman kunnon vesteristystä vuodelt 1961–1981.

Nelikaistainen, korkea ja ruuma betonisilta yhdistää Sorinainen rantatien Kruununhaan Pohjoisrantaan. Sillan yllätyrää vuorokaudessa 40 000

HS:n kaupunkiutinen vuonna 2012

Helsingin kouluissa varaa valita

Helsinki tarjoaa painotettua opetusta jo yli 20 aineessa. Haku on käynnissä pääkaupunkiseudulla.

Pauliina Grönholm HS

"MISSÄ on Montenegro?" kysyy Anna Torronen venäläiksi opettaja Maire Hyypälä. Mylypuron väestöä lähes Helsingissä on käynnissä maantiedon tunti. Opetus on sekä venäläisiä että suomeksi. Kaksikielinen opetus alkoi Mylypurossa kaksi vuotta sitten, jolloin Torronenkin aloitti koulussa. Sitä ennen hän oli osallistunut kaksikieliseen opetukseen Mylypuron ala-asteella.

Painotetussa opetuksessa tietyn oppiaineen opetusta on viikottain joiain tunteja enemmän kuin tavallisesti.

ILMOITTAUTUMINEN painotettuun opetukseen on parhaiten käynnissä Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla.

Sen päätyttyä hakijat kutsutaan soveltuvuskokeisiin, joissa tapumusta kysytään aineeseen arvioidaan.

Esimerkiksi Helsingissä kielten soveltuvuskokeessa mitataan sekä vierään kielen että suomen kielen hallintaa.

Torronen äiti on venäläiskielinen ja isä suomenkielinen, joten Torrossella soveltuvuskoe meni leikkien.

Kaksikielisessä opetuksessa osa aineista opetetaan venä-

Musikkiluokkalaiset Elmeri Huikko (vas.) ja Markus Suominen valmistelevat Espoossa Mainingin koulun omaa musiikkia. Opettaja Petri Kangas on mukana harjoituksissa.

Näin painotettua opetusta on tarjolla

- Painotetussa opetuksessa aineen opetusta on joiain viikkotunteja tavallista enemmän.
- Espoossa on painotettua opetusta englannissa, ruotsin kielikyvyssä, matematiikassa ja luonnontieteissä, informaatioteknologiassa, ilmaisutaidossa, kuvataiteessa, musiikissa, liikunnassa ja syystä tanssissa.
- Helsingissä on englantia, saksaa, ranskaa, venäjää, latinaa, kiinaa, espanjaa, viinoa, ruotsin kielikyvyä, musiikkia, tanssia, kuvataidetta, ilmaisu-, liikuntaa, matematiikkaa.
- Ilmoittautuminen painotettuun opetukseen päättyy Espoossa 19.1., Vantaalla 20.1., Helsingissä ekaluokkalaisten 1.2. ja muilla 24.1.

Koko lista pääkaupunkiseudun painotetusta opetuksesta kouluttain HS:rsissä.

TEKSTI: PAULIINA GRÖNHOLM HS

Tanssia alkaa tarjota Mainingin koulu väestönselvenneillä luokelta alkaen.

Meillä on pilkät perinteet painotetussa musiikkiopetuksessa, joten tanssi löytyy siihen rehtori **Roif Malmelin**.

Se, että oppilaat löytävät uuden oppiaineen, vie aikaa rehtori on luottavainen.

”Espoolaisista tanssikouluista on ainakin englantia, ilmaisutaidossa, kuvataiteessa, musiikissa, liikunnassa sekä ensi syksyä alkaen tanssissa.

tusta on lähimmät kielissä ja musiikissa.

Vantaalla on tiedoiksi linjattu, että oppilaat menevät lähtökoulunsa koulut voivat til-

se valita, jos haluvat tarjota lähtien valmistavaa oppiainetta hieman muita enemmän.

”Murta valinnat eivät vaikuta oppilaaksi ottoon, eikä valinnaisaineissa ei ole soveltu-

vuus- tai pääskokeita”, kertoo perusopetuksen johtaja **Ilkka Kelo**.

Vantaalla painotettua ope-

saa yllittää alaaasteella kymmeniä prosenttia ja väestöllä 30 prosenttia.

Viime vuonna noin viisi prosenttia ala-asteikäisistä oppilaita ja 22 prosenttia yläasteikäisiä oli otettu koulun valintakokeella.

ESPOOSSA painotettua opetusta on ainakin englantia, ilmaisutaidossa, kuvataiteessa, musiikissa, liikunnassa sekä ensi syksyä alkaen tanssissa.

”On haluttu luoda monipuolinen tarjonta mahdollisimman erilaisien oppilaiden tarpeisiin”, kertoo linjanjohtaja **Outi Saino** Helsingin opetu-

virastosta.

Eniten tarjontaa on kielissä. Suostuun on englantia, jota tarjotaan 11 koulussa. Englannin lisäksi tarjontaa on kiinan, espanjan, viiron, saksan ja ranskan opetuksessa.

Painotetussa opetuksessa olevien oppilaiden määrä ei

HS:n kaupunkiutinen vuonna 2012

Nina Ignatiusta harmittaa, etteivät ihmiset ole löytäneet hänen liikekseen Kiseleffistä. "Voi mennä 5-6 päivää, ettei kaupassa ole yhtään asiakasta." Liite myy innovaatiopalkintoja saaneita vauvanvaatteita.

Kiseleffistä katoaa yrittäjä

Remontoidusta kauppapaikasta ei ole tullutkaan yleisömagneettia. Neijä yrittäjää on jo lopetettanut.

Johanna Tikkanen HS

KISELEFFIN talon putiikit eivät ole houkulleet asiakkaita odotetulla tavalla. Toukokuussa remontin jälkeen avautuneesta kauppapaikasta on jo lähtenyt kaksi pienyrittäjää, ja kaksi lähtee kevään aikana.

"Jos päivässä on muutama asiakas, se ei riitä mihinkään. Odotukseni olivat aivan muu-
ta", sanoo Tampereelta Kiseleffiin tullut **Miira Saarninen**. Hän siirtyy vaateliikkeen Kluuvin kauppakeskukseen.

Kiseleffissä 16 vuotta kaup-
paa tehneen **Sanna Lehdon** mukaan kannattavuutta ovat syöneet nousseet vuokrat. Lehdon vuokra 2,5-kertaistui remontin myötä.

Remontti maksoi kaupun-
gille 11 miljoonaa euroa. Päi-
kasta haluttiin tehdä muotin
ja designiin keskittyvät kaup-
pakeskus.

MONI yrittäjä kokee, ettei kauppiaita ymmärrä.

"Mielestäni tilaa hallinnoi-

valta Helsingin Leijona Oy:ltä puuttuu kaupallinen näkemys täysin. Sisäilmästä on lu-
vatu tehdä erottuvammat ja
aulan kahvilan viihtyvyyteen
on lunautu panostaa, mutta
kahdeksassa kuukaudessa juu-
ti mitään ei ole tapahtunut.

Aula on todella ankea", kertoo
irtisanonut Miira Saarninen.
Kahvilayrittäjä sanoo suun-
nitellensä kahvilan annettu-
jen ohjeiden mukaan.

"Esimerkiksi muovilattia oli
kaupungin päätös. Kalustusta
voidaan toki muuttaa", **Mark-
ku Ahtola** sanoo.

Osa kauppiaista myös krii-
toi kaupunkia siitä, ettei se ole
riittävästi markkinoinut uutta
Kiseleffiä.

TORIKORTTELEIDEN kehittä-
misestä vastaava **Kari Tohm**
Helsingin Leijonasta sanoo, et-

Leijona on panostanut
markkinointiin.

"On uutta, että vanhaan
keskustaan tehdään peruskor-
jauksia. Vaatii aikaa, että löy-
tyy myös yrittäjiä työväitävä
ratkaisut. Kaupunginmuusella

ja rakennusvalvontavirastolla
on omat näkemyksensä".
Tohmo kannustaa kauppiai-
ta aktivoitumaan markkinoin-
nissa itse. Sama Lehdon mu-
kaan vaikeutena on yritysten

TAUSTA

Kiseleff halutaan osaksi kävelykeskustaa

Katariinakadulle. Senan kadun
vareen muuttaa kaupungin-
museo Sofiankadulta.

Kiseleffin talon remontti val-
mistui viime toukokuussa, jolloin
Kiseleffin muutti pääasiassa
uusia yrittäjiä. Kaupunki halusi
taloon design- ja muotiliikettä.

Vanhoin käsiyöpuotien tilalle
remonttiin helmikuussa 2010.
Osa käsiyöpuotista siirtyi lähe-
seen Bockin taloon.
Bockin talo menee remonttiin
vuoden lopussa, jolloin yrittäjät
siirtyvät Govnikuksen taloon

keskinäinen erillaisuus.
"Tämmö meillä oli sama
asiakasyhmä... Nyt Rintalan
asiakkaat käyvät Rintalalla ja
Tiia Vanhatalon asiakkait
Vanhatalolla. En tiedä, mitä
kauppiasyhtiöistykseen perusta-
misesta tulisi".

Asiakaskadon takia osa yrit-
täjistä on supistanut aukio-
alojaan. Vuokranantaja han-
kittse sanktioita, jos liikkeet
eivät ole auki suunniteltiin.

Kimmo Heimonen Helsingin
elinkeinopalvelusta us-
koo, että yrittäjien ahdingossa
on kyse laajemmassa ilmiosä.
"Pienten liikkeiden asiakas-
määrät ovat vähentyneet
mutualakin kaupungissa. Ih-
miset eivät tunne eri kaupun-
ginosien tarjontaa. He saatta-
vat myös suosia kaupakes-
kuksia ja nettiyrittäjiä kasvaa".

"Jos asiakkaita ei tule lisää,
Kiseleffissä nähdään vielä
monta konkurssia", yksi Kise-
leffin yrittäjäistä sanoo.

tehdä alueesta gallerioiden, kah-
viloiden, pienputiikkien ja ravin-
toloiden keskittymä vuoteen
2017 mennessä. Myös sisäpihja
avataan kaupunkiläisille.

Kaupungin tavoite on, että
torikortteleista tulee osa Helsingin
kävelykeskustaa.

Helsingin omistamia tiloja
Senaattorin ja Kauppatorin
välisissä kortteleissa hallinnoi
vuokra ja markkinoi Helsingin
Leijona Oy. Se on Helsingin
kaupunkikonsernin tytäryhtiö.

Johanna Tikkanen

HS:n kaupunkiutinen vuonna 2012

Linnan juhlista tuli hetkeksi Twitter-hitti

”Saako kättelyjonossa twiitata?”

LINNAN juhlia käsittelevä Twitter-kanava hyppäsi hetkeksi maailman nopeimmin kasvavien Twitter-kanavien joukkoon. Huumaa kesti muutama tunnin ja tuhansien twiittien ajan. Moni luonnehti kommenttien laajentavan television katsomisen aivan uudelle tasolle. Twiittejä näpyteltiin myös Linnan sisältä.

”ONKO etiketin vastaista tweetata kättelyjonosta?”

Jenni Merivirta

”TÄNÄ vuonna enemmän sinistä mekkoa kuin ennen. Hiljainen kannatus kokoomukselle?”

Anna M. Lehto

”LAURA Birn nähty, nyt voi sulkea telkkarin.”

Stefan Leppänen

”SOFI Oksanen on hautautunut ovi-kranssin alle.”

Anna Salminen

”EGYPTIN presidentin linnan luona vähän eri meininki. Onneksi saamme nauttia rauhaisista oloista.”

Timo

”EIKÖ Pohjois-Korean suurlähettiläs ole tänä vuonnakaan paikalla?”

Aki Linnanahde

”IRANIN lähettiläs ei kätellyt Jenniä. Jos on vaikeaa, olisi voinut saman tien jäädä kokonaan pois.”

Saska Saarikoski

”OLISIN niin halunnut kokea sen mielensä pahoittamisen määrän, kun Pekka & Antonio olisivat kätelleet vieraat.”

Kasper Kunnas

”Olen twiitannut lähinnä kuvia kansainväliselle, yli 42 000 seuraajan joukolle. Haluan välittää juhlista ja Suomesta myönteisen, hauskan, rennon ja itsevarman kuvan”, sanoi ministeri Alexander Stubb vieressään vaimo Suzanne Innes-Stubb.

”JOS oisin linnanjuhlista, tanssisin vain kadettien kanssa, kertoisin roiseja juttuja ja niiden ois pakko nyökkäillä.”

Pauliina Tolvanen

”THE library is the hottest place in the Palace.”

Alexander Stubb

”TÄÄ on kyllä oikeesti erikoinen ohjelmaformaatti: Parin tunnin kätelybileet selostuksella.”

Heidi

”YLE tekee tämän taas perinteisesti. Missä maksullinen linnanjuhlat 24/7 tuote? Miksi ei ole otsakameraa boolia kiskovalla taidemaalarilla?”

Aki Linnanahde

”LINNANJUHLAT on kuin firman pikkujoulet: on sen verran yllättäviä

pareja tanssilattialla.”

Ari-Matti Ryttilahti

”OIKEESTI. Itsenäisen Maan juhlimisen huipennus on kättely.”

Esa Miettinen

”YLEISÖN pyynnöstä livetweet Linnasta: Lämmintä on. Ja tosi hauskaa myös :) Matkalla tanssimaan.”

Jarno Lappalainen

”TWITTER-kommentit linnan liittyen on paljon mielenkiintoisempia kuin itse bileet!”

Juho Rakkolainen

”TWITTER-LINNANJUHLISSA vielä parempi meno päällä ja paljon enemmän kutsuttuja kuin vuosi sitten. Hyvä Twitter! Hyvä linna!”

Petteri Järvinen

HS:n kaupunkiutinen vuonna 2012

TORSTAINA 5. TAMMIKUUTA 2012

Ravintolapäivän isästä vuoden kaupunkilainen

Olli Sirén ystävineen kehitti viime vuoden näkyvimmän kaupunki-ilmiön.

Tuomas Peltomäki HS

ON helpompi pyytää anteeksi kuin pyytää lupaa.

Tällä ohjenuoralla Vuoden kaupunkilaiseksi keskiviikkona valittu Olli Sirén onnistui käynnistämään kaupungin elämää piristäneen Ravintolapäivän.

Päivän ajaksi perustettavista pop up -ravintoloista koostuva Ravintolapäivä oli menestys heti. Sana levisi Facebookissa ja ensimmäiseen Ravintolapäivään toukokuussa osallistui viisikymmentä ravintolaa. Viimeisintä marraskuista päivää varten ravintoloita perustettiin jo kolmesataa.

”Ravintolapäivä demonstroi uudenlaista tekemisen tapaa, jossa ihmiset ryhtyvät sosiaalisen median avulla toimeen itse”, Sirén sanoo.

Vaikka lupia ei viranomais-tahoilta kysely, palaute kaupungilta on ollut myönteistä, jopa ylistävää.

”Varmaan Ravintolapäivän suurin ansio on se, että se on laajentanut virkamiesten ja muun kaupungin johdon käsitystä siitä, miten kaupunkikulttuuria voi järjestää. Kiitosta on tullut kaupunginjohtaja Jussi Pajusta myöten.”

SIRÉN itsekkin näyttää oikein stadilaiselta: tukka on sliipattu taaksepäin, lahkeet puristavat pohkeita ja kravatti kaulaa.

Kaulukset on nostettu pystyyn, kuten tuulisen merikapungin asukkaan pitääkin.

Ulkonäkö silti peittää. Porvoossa syntynyt Sirén muutti Helsinkiin vasta abiturientti-vuonnaan 2004. Nyt hän pitää Helsinkiä jo kotikaupunkinaan.

RAVINTOLAPÄIVÄN lisäksi Sirén on ehtinyt olla kotikaupungissaan puuhaamassa esimerkiksi We Love Helsinki -tapahtumia ja Lasten Helsinki -tapahtumia.

Vuoden kaupunkilaisen valinnan Kaupunkitoimittajien yhdistyksen mukaan Sirén ystävineen on pystynyt kehittämään jotain aivan uutta ja kekseliästä, jolle on aivan selvästi ollut tilausta.

Vuoden kaupunkilainen valittiin neljännen kerran.

POIMINTA

Olli Sirénin vinkit kaupunkielämästä nauttimiseen

- Kesäinen Helsinki tarjoaa hyvät mahdollisuudet kaupunkiviljelyyn. Mukavasta harrastuksesta voi kysyä lisää Dodo ry:ltä.
- Asioi kaupoissa, joissa myyjät tietävät ja välittävät tuotteistaan. Se tekee arjen hetkistä mukavampia.
- Puistot ja saaret. Helsinki on luontonsa puolesta ainutlaatuisen paikka.
- Talvella kannattaa nauttia lämmöstä siellä, missä sitä on: ihmisten kodeissa, illanvietoissa, pulkkamässä.

HS:n kaupunkiutinen vuonna 2012

TORSTAINA 5. TAMMIKUUTA 2012

4.10 | HELSINGIN SANOMAT

A **Kaupunki**
 hs.kaupunki@hs.fi
 Uutislinjat: (09) 122 7375
 PL 75, 00089 Suoma

Tapiolassa alkoi myllerryksen vuosi

Teksti: Satu Pajuranta HS

METRON ajattomien uudistusten Espooon Tapiolan uudistamisesta. Metro on määrä oittaa käyttöön vuonna 2015, mutta sitä ennen ta-pioliin alustavat muutokset alkavat näkyä. Tapiolassa keskeisyyssuunnitelman alustamiseksi ja maanalaisten pysäköintitilojen parantamiseksi ja tunnelin rakentamiseksi on jätetty hakemuksia ja lupopyyntöjä. Lisää muutoksia on tarjottu, kun Sokoksen talon remontti alkaa. Metro- ja henkilöliikenteen vuorokellon suunnittelu on jätetty jatkuvaksi työmääräksi ja lisäyksiä. Metro- ja henkilöliikenteen vuorokellon suunnittelu on jätetty jatkuvaksi työmääräksi ja lisäyksiä. Metro- ja henkilöliikenteen vuorokellon suunnittelu on jätetty jatkuvaksi työmääräksi ja lisäyksiä.

Revontulente
 Revontulenteiden kehittäminen, jossa suuren osan suunnitelmien rakentamisen aloitettiin Revontulenteille.

Tätä ulottuu parannetaan
 Revontulenteiden kehittäminen, jossa suuren osan suunnitelmien rakentamisen aloitettiin Revontulenteille.

Stockmannin vanha tornitalo
 Stockmannin vanha tornitalo kunnostetaan ja otetaan käyttöön vuoden 2015.

2010 alkanut metro- ja keskeisyyssuunnitelman myllerryksen vuosi
 2010 alkanut metro- ja keskeisyyssuunnitelman myllerryksen vuosi.

Metrotilin rakentaminen on lupopyyntä
 Metrotilin rakentaminen on lupopyyntä.

Sokos suljettiin jouluna ja Sokoksen taloa uudistetaan
 Sokos suljettiin jouluna ja Sokoksen taloa uudistetaan. Kimmelin omistaa Tapiolayhtiön, josta kerrotaan, että uudistusta varten.

Henkilöliikenne Meritulen loppu syksyllä
 Henkilöliikenne Meritulen loppu syksyllä. Meritulessa tulee vartioida bussien ja sille tehdään lisävarusteita. Henkilöliikenteen suunnittelu on jätetty jatkuvaksi työmääräksi.

Henkilöliikenne Tapiolin loppu alkuvuonna 2012
 Henkilöliikenne Tapiolin loppu alkuvuonna 2012. Ajottuus lähtöpuolella on saatu esitöiden alku. Lähtöpuolelle kallempaan jatkossa lähdä ei pohjatuonnista.

Maanalaisten pysäköintitilojen rakentaminen
 Maanalaisten pysäköintitilojen rakentaminen.

ESPOO

Ilmakuvan etualalla näkyy Tapiolankatu parikilohlin vyöhyke. Sen päällä, hotelli Gardenin eteen, tulee viher- ja pysäköintialue. Merituulenentien alapuolella olevan alhaan tilalle on suunniteltu rakennuksia. Museovirasto vastastaa Merituulenentien päälle suunniteltuja torniloja. Projektinjohtaja Antti Mäkelä on mielestään Tapiolan keskus ei voi pyryä matallana, jos se halutaan uudistaa.

Tätä mieltä Tapiolasta

- 1) Mitä pelkoja myllerrys herättää?
- 2) Mitä toivot Tapiolan uudistukselta?

Aino Päiväkumpu tapiolalainen vuodesta 1968

1) Että rakennetaan liian korkeita ja massiivisia rakennuksia. Mitä lieveilmiöitä metro tuo tullessaan.

2) Lisää myymälöitä ja monipuolisia kauppoja. Kun muutimme tänne, täällä oli vaikka mitä liikkeitä, mutta ne ovat pikkuhiljaa vähentyneet. Mutta ei uutta Selloa tänne. Se on ihan kamala paikka.

Maria Hämäläinen 21, Vantaa, asui 8 vuotta Tapiolassa

1) Olen kuullut kauhuskenaarioita, että tämä on seuraava Kontula, mutta luotan Tapiolaan ja uskon sen paranevan.

2) Kulkuyhteydet paremmiksi. Olen kuullut, että tästä tulisi katettu ja se tuntuu kivalta. Kauppakeskusmaista en halua. Tämä on aika ränsistynyt ja kiva, että pannaan kuntoon.

Olli Juvonen 70, kahvilayrittäjä Heikintorilla

1) Ei mitään. Mitä enemmän myllätään, sitä enemmän rakennusmiehiä. Ja nehan käyvät täällä kahvilla.

2) Pysäköintiongelmia pitää ratkaista. Ihmiset ovat tottuneet ilmaisiin parkki-halleihin Sellossa ja Isossa Omenassa ja Tapiola on jäänyt väliinpuotoajaksi. Rautakauppa pitäisi olla ja ruoka-kauppoja myös Heikintorin päässä.

Mikki Kauste 40, Tapiola

1) Ei mitään. Pelkäästään positiivinen asia. Oli jo aikakin. Olen kuullut metropeloista, että tänne tulee metron myötä gangstereita. Minusta metro on tervetullut lisää liikennepalveluihin.

2) Toivon, että Tapiola palautuu eläväksi liikekeskukseksi ja homevauriot korjataan pois. Nyt täällä on paikoin jopa vaarallista.

Pirkka Paronen 33, Suurpelto

1) Jo on korkea aika myllertää. Olisi hyvä, että jokin omaleimaisuus säilyy. Silti pitää ajanmukaistaa. Ostareita on jo ihan riittävästi. Avonaisuutta pitää olla. On hölmöä rakentaa isoja halleja joka paikkaan.

2) Sokoksen lähtö tarkoittaa sitä, että jotain pitäisi tulla tilalle. Hyvä ruokavintola puuttuu. P-paikkoja lisää.

Michaela Granroth 20, Tapiola

1) Pelkään, että tästä tulee kauppa-keskusmainen. Se on suuri pelkoni, että tästä tulee yhtä suurta Stockmannia, eikä ole kilpailua.

2) Että pidettäisiin perinteitä yllä. Kauppoja ja pieniä putiikkeja, joista saisi kaikkea. Kun olin pieni, tämä oli sellainen. Täältä puuttuu hyvä kapakka ja ruokapaikkoja.

Jukka Mäkelä kaupunginjohtaja Tontunmäki

1) Kun alue 50-luvulla rakennettiin, sillä oli hienot tavoitteet. Kun sitä "upgreidataan" rai-deliikenteeseen tukeutuen kestävä kehityksen mukaiseksi, täytyy tavoitteet asettaa yhtä korkealle.

2) Tapiolan elinvoima pitää palauttaa. T3-alueelle (tiede, taide, talous) tarvitaan Espoon oma Kosmos-ravintola.

Tiina Elo valtuutettu (vihr) Laajalahti

1) Onko rakentamista tulossa liikaa? Riski on, että toteutusvaiheessa laadusta tingitään, jolloin jäädytään kauas havainnekuvista.

2) Elävää kaupunkikeskusta. Kaupallisten palveluiden lisäksi hyvät kulttuuripalvelut. Sujuvat pyörätiet ja laaja kävelykeskusta tukevat autottomuutta.

Markku Sistonen valtuutettu (sd) Nöykkiö

1) Mikään ei pelota, mutta hieman huolestuttavat Tapiolan yli-innokkaat suojelijat. Tapiolaa pitää kehittää, ei museoida.

2) Tapiolaa pitää elävöittää ja rakentaa paljon. Tarvitaan asuntoja, myös vuokra-asuntoja, palveluja eri-ikäisille, teatteri, stadion, tekojäärata keskusalueeseen ja kunnollinen torialue.

KOONNUT: SATU PAJURIUTTA HS,
KUVAT MATTI VASSINEN HS, MARKUS JOKELA HS,
CHRISTIAN WESTERBACK HS, LEHTIKUVA